

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

dokonanej w dniach 19 -20 czerwca 2015 r.
na kierunku *zarządzanie* prowadzonym
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim
i praktycznym na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA
członkowie:

- prof. dr hab. Marek Lisiński - członek PKA
- prof. dr hab. Tadeusz Kufel - członek PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Piotr Wodok – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej na kierunku *zarządzania* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci.

Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2003 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 399/2003 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 10 lipca 2003 r.), zaś druga w roku 2009 i zakończyła również oceną pozytywną (Uchwała Nr 15/2009 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 8 stycznia 2009 r.).

Obecna została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, w tym biblioteki, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku studiów.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załączniknr2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1).

Kierunek *zarządzanie* jest jednym z 4 kierunków prowadzonych na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej. Kształcenie na tym kierunku prowadzone jest na tym Wydziale od 1991 roku.

Procedura związana z utworzeniem na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej kierunku *zarządzanie* pojawiła się w roku 1991. Rada Wydziału przedstawiła – zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Statutu Uczelni – wniosek do Senatu

Uczelni w sprawie utworzenia kierunku *organizacja i zarządzanie przemysłem*. Uchwałą nr 3 z dnia 19 grudnia 1990 r. Senat Uczelni utworzył na Wydziale Organizacji i Zarządzania kierunek *organizacja i zarządzanie przemysłem*.

Usytuowanie w/w kierunku w tej Uczelni było uzasadnione również posiadaniem odpowiedniej kadry dydaktycznej.

Strategia Politechniki Łódzkiej została zatwierdzona Uchwałą nr 19/2008 z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie Strategii Politechniki Łódzkiej Kierunki rozwoju na lata 2008 – 2020, uaktualniona Uchwałą Nr 4/2015 z dnia 25 lutego 2015 w sprawie uchwalenia Strategii rozwoju Politechniki Łódzkiej na lata 2015- 2020. Strategia stanowi załącznik do tej uchwały. W dokumencie tym zatwierdzono również misję Uczelni.

Strategia rozwoju Wydziału Organizacji i Zarządzania na lata 2012 - 2020 została uchwalona na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 22 lutego 2012 r. W czasie wizytacji przedstawiano nową zaktualizowaną strategię Rozwoju Wydziału, która będzie zatwierdzona na najbliższym posiedzeniu Rady Wydziału.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu oraz Rady Wydziału, w czasie których były zatwierdzone wspomniane wyżej dokumenty.

Strategia Uczelni została przyjęta Uchwałą Nr 4/2015 Senatu Politechniki Łódzkiej z dnia 25 lutego 2015 roku w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Politechniki Łódzkiej na lata 2015 – 2020”. Strategia Rozwoju Szkoły stanowi załącznik Uchwały.

Analiza tej Uchwały upoważnia do stwierdzenia, że jest ona aktualnym dokumentem wyznaczającym rozwój Politechniki Łódzkiej (PŁ).

Strategia posiada rozbudowaną strukturę. We wstępie objaśnia jej zawartość, wskazując na pięć kluczowych zadań wyznaczających kierunek rozwoju Politechniki, które ustalono na podstawie analizy zewnętrznych uwarunkowań rozwoju tego podmiotu. Następnie opisano strategiczne zasoby Szkoły. Na tej podstawie opracowano dom strategiczny Politechniki Łódzkiej. Ujmuje on wizję, misję oraz pięć celów strategicznych Politechniki na lata 2015 – 2020. W dalszej części strategii uszczegółowiono każdy z celów strategicznych wskazując kolejno jego cele operacyjne, każdy z nich skonkretyzowano określając działania, a dla tych ustalono parametry. Wszystko to tworzy klasyfikator celów.

Analiza budowy tego dokumentu dowodzi, że respektuje on podstawowe zasady procesu formułowania strategii, co skutkuje przygotowaniem dokumentu, który spełnia merytoryczne i metodologiczne standardy wyznaczone procesem planowania strategicznego.

Wizja PŁ przedstawia wyobrażenie przyszłości Uczelni i jest odzwierciedleniem aspiracji jej społeczności. Oznacza dążenie do bycia Szkołą, która posiada wysoki potencjał intelektualny oraz bazę materialną, wspiera w szerokim zakresie działania innowacyjne, oferuje atrakcyjną ofertę kształcenia w zakresie nauk technicznych, ścisłych, ekonomicznych i nauk o sztuce, aktywnie współpracuje z otoczeniem, jest otwarta na współpracę międzynarodową, wspiera różne formy aktywności studenckiej, jest sprawnie zarządzanym podmiotem, który jest przyjazny dla pracowników, studentów. Uczelnia jest otwarta na wszelkie debaty dotyczące aktualnych problemów społecznych i gospodarczych.

Misja Politechniki jest uszczegółowieniem jej aspiracji i dążeń opisując szczególną rację, powód istnienia Politechniki na krajowym rynku edukacyjnym, określa podstawowe wartości, które zamierza respektować oraz adresata swoich usług edukacyjnych. Wypełnia, zatem podstawowe standardy, które przydaje się temu powodowi funkcjonowania Uczelni.

Ocena tak sformułowanej wizji i misji wypada jednoznacznie pozytywnie. Możemy, zatem stwierdzić, że zarówno wizja, jak i misja respektują podstawowe wymagania, które stawia się przed tymi składnikami strategii.

Kolejnym składnikiem strategii PŁ są cele strategiczne. Uczelnia formułuje następujące:

1. Kompetentna kadra naukowa i osiągnięcie światowych standardów w nauce,
2. Wysoki poziom kształcenia i nowoczesna oferta dydaktyczna,
3. Aktywne współdziałanie z otoczeniem,
4. Aktywne środowisko studenckie,

5. Nowoczesne i sprawne *zarządzanie* Uczelnią.

Każdy z tych szczegółowych celów strategicznych jest uszczegółowiony, co podniesiono wcześniej, celami operacyjnymi. Dla każdego celu operacyjnego ustalono działania, a te uszczegółowiono parametrami. Analiza i ocena tak opisanego dendrogramu daje podstawę do stwierdzenia, że tworzy on spójną całość.

Ocena strategii Politechniki Łódzkiej wypada dalece satysfakcjonująco. Respektuje ona wymagania merytoryczne i formalne, które zwykle się przypisywało dla opracowań zawierających priorytety rozwoju instytucji. Jej mocną stroną jest także stosowanie się do standardów metodologicznych dotyczących planowania strategicznego.

Strategia rozwoju Wydziału Organizacji i Zarządzania (WOiZ) Politechniki Łódzkiej na lata 2012-2020, która zatwierdzona została Uchwałą Rady Wydziału Organizacji i Zarządzania w dniu 22.02.2012 obejmuje misję Wydziału oraz strategiczne kierunki jego rozwoju. Za takie Wydział uznaje:

1. Ciągłe wzmocnienie pozycji naukowej w regionie, kraju oraz w Europie,
2. Stałe doskonalenie jakości realizowanych procesów dydaktycznych przy jednoczesnym zapewnieniu sprzyjających warunków do kształcenia osób o wybitnych uzdolnieniach (w tym sportowców),
3. Rozwijanie różnorodnych form współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym.
4. Rozwój infrastruktury dydaktycznej i dydaktyczno – naukowej Wydziału..

Analiza treści poszczególnych celów strategicznych Wydziału daje podstawę do stwierdzenia, że przyjęte kierunki jego rozwoju wpisują się wskazane wyżej cele strategiczne Politechniki Łódzkiej.

Koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie*, który jest jednym z sześciu kierunków proponowanych przez Wydział Organizacji i Zarządzania skutecznie łączy zagadnienia z zakresu organizacji i zarządzania z dyscyplinami technicznymi i praktyką. Wpisuje się w przedstawione wyżej strategiczne kierunki rozwoju WOiZ. Wynika to z analizy poszczególnych priorytetów rozwoju Wydziału.

Opis koncepcji kształcenia znajduje także odniesienie do misji Uczelni. Daje to podstawę do stwierdzenia, że dobrze współgra z tym składnikiem strategii Politechniki.

Kierunek *zarządzanie* wpisuje się również w „Strategię Rozwoju Politechniki Łódzkiej na lata 2015 – 20120”. W sposób szczególny związki te identyfikuje się w następujących celach operacyjnych odpowiadających wskazanym wyżej celom strategicznym całej Uczelni:

- Cel 1.1 – Priorytetowe kierunki badań wspierające rozwój regionu, kraju, Europy i Świata, poprzez eksponowanie we wszystkich badaniach prowadzonych na Wydziale, co następnie jest wykorzystywane na zajęciach prowadzonych na kierunku *zarządzanie*, problemów społecznych, ekonomicznych oraz zarządczych,
- Cel 1.4 – Aktywność w europejskim i światowym obszarze badawczym, co przekłada się o aplikowania o granty krajowe i międzynarodowe w zakresie nauk społecznych obejmujących także kierunek *zarządzanie*,
- Cel 2.2 – Oferta i promowanie idei uczenia się przez całe życie, co sprowadza się do promowania i realizowania idei Life Long Learning także na kierunku *zarządzanie*,
- Cel 2.3 – Otwartość i innowacyjność w obszarze kształcenia, czego skutkiem jest odpowiadające potrzebom podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego, wprowadzanie nowych treści kształcenia, przedmiotów i specjalności także na kierunku *zarządzanie*,
- Cel 2.4. – Wysoka jakość kształcenia, co wynika z funkcjonowania na Wydziale Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i skutkuje doskonaleniem jakości kształcenia także na kierunku *zarządzanie*,
- Cel 2.6 – Dostępność studiów i wyrównywanie szans edukacyjnych, co znajduje wyraz w proponowaniu przez Wydział dla absolwentów, innych niż ekonomiczne kierunków studiów, zajęć wyrównawczych z ekonomii i przedmiotów statystycznych, tak by mogli oni uczestniczyć w zajęciach prowadzonych na drugim stopniu studiów,

- Cel 3.4 – Współpraca z przedsiębiorstwami, co konkretyzuje się w ścisłej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi nie tylko na etapie konstruowania programu kształcenia, ale także w procesie analizy, oceny i doskonalenia efektów kształcenia,
- Cel 3.5 – Współpraca z jednostkami administracji publicznej, rządowej i samorządowej w zakresie doskonalenia efektów kształcenia w zakresie wiedzy, a przede wszystkim umiejętności i kompetencji społecznych, co prowadzi do szybkiej adaptacji zawodowej studentów podejmujących pracę w tych jednostkach,
- Cel 4.3 – Promocja najlepszych studentów Uczelni, co sprowadza się do prowadzenie np. Diamentowej praktyki – praktyki w najlepszych firmach dla najlepszych studentów także kierunku *zarządzanie*,
- Cel 4.4 – Międzynarodowa współpraca organizacji i środowisk studenckich, co następuje poprzez funkcjonowanie na Wydziale międzynarodowych organizacji studenckich, np. ENACTUS, prowadzeniu zajęć z niektórymi przedmiotów w języku angielskim.

Analiza dokonana wyżej daje podstawę do identyfikacji szeregu merytorycznych związków między koncepcją kształcenia, a strategią Uczelni.

Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie* z misją i strategią Politechniki Łódzkiej oraz ze strategią Wydziału Organizacji i Zarządzania wypada pozytywnie. Powiązania te są identyfikowane, mają charakter istotny i pozwalają dostrzec spójność koncepcji kształcenia przyjętej dla tego kierunku studiów z treścią dokumentów wyznaczających strategiczny rozwój Uczelni oraz Wydziału.

Podsumowując można stwierdzić, że misja i strategia Politechniki Łódzkiej oraz strategia Wydziału Organizacji i Zarządzania tworzą dobrą podstawę dla dalszego rozwoju opisanej w tych dokumentach koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie*

Przedstawiona w Raporcie Samooceny koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* podporządkowana jest, co podniesiono wyżej, strategicznym rozstrzygnięciem ujętym w strategii Politechniki i strategii Wydziału Organizacji i Zarządzania.

Kształcenie na kierunku *zarządzanie* odbywa się na dwóch poziomach kształcenia. W ramach kierunku studiów student może obrać dwie ścieżki kształcenia: na poziomie studiów I-go stopnia może wybrać studia licencjackie o profilu ogólnoakademickim lub inżynierskie o profilu praktycznym, a następnie kontynuować je na studiach II-go stopnia – magisterskich.

Głównym celem kształcenia w ramach studiów licencjackich jest przygotowanie absolwentów do twórczego i aktywnego uczestniczenia w życiu społeczno-gospodarczym poprzez wykonywanie zadań menedżerskich w przedsiębiorstwach lub instytucjach publicznych i niepublicznych, a także podejmowanie własnej działalności gospodarczej. Proces kształcenia na studiach licencjackich na kierunku *zarządzanie* zapewnia osiągnięcie efektów kształcenia dotyczących wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych dotyczących funkcjonowania i zarządzania organizacjami w warunkach rynku konkurencyjnego. Wykształca wiedzę oraz umiejętności rozpoznawania, diagnozowania i uczestniczenia w rozwiązywaniu problemów gospodarowania zasobami rzeczowymi, ludzkimi, finansowymi i informacyjnymi w organizacji. Przygotowuje do pełnienia podstawowych funkcji organizatorskich na stanowiskach operacyjnych, analitycznych i menedżerskich niskiego i średniego szczebla zarządzania w przedsiębiorstwach prowadzących działalność produkcyjną, usługową i handlową. Do pobocznych celów kształcenia należy wykształcenie umiejętności korzystania z wiedzy, zdobywania i selekcji informacji, skutecznego komunikowania się i prezentacji oraz umiejętności przekonywania, negocjowania i pracy w zespole. Tak przygotowany absolwent może podejmować studia drugiego stopnia, zarówno pogłębiając wiedzę i umiejętności w ramach tego samego lub pokrewnych kierunków studiów, jak i wykorzystywać kompetencje menedżerskie i umiejętności uczenia się w innych obszarach kształcenia.

Zasadniczym celem kształcenia na studiach inżynierskich na kierunku *zarządzanie* jest osiągnięcie przez studentów efektów kształcenia z zakresu teorii i praktyki zarządzania oraz techniki, w połączeniu z praktycznymi umiejętnościami dokonywania analizy otoczenia przedsiębiorstwa, w szczególności środowiska rynkowego i konkurencyjnego, analizy zasobów

wewnętrznych oraz planowania rozwoju i działań przedsiębiorstwa. Program studiów zapewnia przygotowanie inżynierskie w zakresie metod i technik wytwarzania, nowoczesnych rozwiązań technicznych, istniejących systemów produkcyjnych oraz transferu technologii i innowacji. W równych proporcjach dostarcza wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych z zakresu zarządzania, ekonomii, finansów, prawa, marketingu i wspomagania komputerowego. Do istotnych celów kształcenia należy ponadto wyposażenie studentów w umiejętności korzystania z wiedzy, zdobywania i selekcji informacji, projektowania rozwiązań i tworzenia opracowań o charakterze techniczno-organizacyjnym, a także zdolności komunikowania się i prezentacji oraz pracy w grupie. Absolwenci tego kierunku znajdują zatrudnienie na stanowiskach operacyjnych, analitycznych i specjalistycznych na różnych szczeblach zarządzania w przedsiębiorstwach produkcyjnych i innych organizacjach. Ze względu na interdyscyplinarny charakter wykształcenia łatwo podejmują współpracę z konstruktorami, technologami, ekonomistami, informatykami i innymi specjalistami w przedsiębiorstwach. Są przygotowani do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Głównym celem kształcenia na studiach magisterskich w ramach kierunku *zarządzanie* jest osiągnięcie pogłębionych efektów kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności rozwiązywania zaawansowanych problemów ekonomicznych, organizacyjnych, kadrowych, finansowych i społecznych, z wykorzystaniem wspomagania komputerowego. Studia przygotowują absolwenta do posługiwania się nowoczesnymi metodami i technikami w obszarze organizacji i zarządzania firmą, wyposażają go w specjalistyczną wiedzę teoretyczną i praktyczną oraz umiejętności krytycznej analizy i oceny zastanych zjawisk, diagnozowania i rozwiązywania problemów występujących w praktyce gospodarczej poprzez podejmowanie decyzji o charakterze taktycznym i strategicznym. Proces kształcenia przygotowuje absolwenta do realizacji funkcji menedżerskich na wszystkich szczeblach zarządzania organizacją. W pracy zawodowej zapewnia możliwości obejmowania stanowisk specjalistycznych, menedżerów średniego i wysokiego szczebla, doradców i konsultantów w organizacjach gospodarczych i publicznych, a także prowadzenia własnej działalności. Poboczne cele kształcenia obejmują opanowanie umiejętności korzystania z wiedzy, samodzielnego zdobywania i selekcji informacji, prowadzenia prac badawczo-rozwojowych, pracy w grupie oraz organizowania i kierowania pracą zespołu, a także przekonywania, negocjowania, komunikowania się i prezentacji w formie ustnej i przy użyciu nowoczesnych środków audiowizualnych. Tak przygotowany absolwent posiada kompetencje niezbędne do prowadzenia samodzielnej pracy naukowo-badawczej w ramach studiów trzeciego stopnia w różnych obszarach nauki. Kształcenie na studiach II-go stopnia na kierunku *zarządzanie* odbywa się w języku polskim i angielskim.

Proces kształcenia na kierunku *zarządzanie* jest nieustannie rozwijany poprzez dostosowanie go do bieżących potrzeb lokalnego, regionalnego i ogólnopolskiego rynku pracy oraz zmian zachodzących we współczesnym kształceniu tak, aby absolwenci studiów ekonomicznych I i II stopnia mogli nie tylko kontynuować dalej studia, czy bez istotnych przeszkód podjąć dalsze kształcenie, ale również skutecznie aplikowali na stanowiska kierownicze do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, jednostek administracji publicznej, organizacji non profit czy instytucji bankowych i ubezpieczeniowych.

W prowadzonych zajęciach dydaktycznych na wszystkich formach i stopniach kształcenia kładzie duży nacisk na powierzanie prowadzenia zajęć o charakterze specjalistycznym/praktycznym nauczycielom akademickim, będącym często ekspertami w wykładanych przedmiotach, oraz wykładowcom, którzy zdobyli doświadczenie zawodowe poza szkolnictwem wyższym. Treść tych zajęć jest dostosowana do potrzeb interesariuszy zewnętrznych. Same zajęcia odbywają się w profesjonalnie przygotowanych salach wykładowych, ćwiczeniowych, laboratoryjnych.

Z tych przedstawionych wyżej założeń koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie* wynika postulat zapewnienia, przez realizowany program kształcenia, różnorodności, elastyczności i innowacyjności w procesie nauczania.

Różnorodność oznacza przede wszystkim zapewnianie studentom wiedzy a także umiejętności i kompetencji społecznych, które poprzez szeroki zakres aktualnych i kompleksowych informacji umożliwiają studentom, a później absolwentom, łatwe i szybkie poznanie i dostosowanie

się do nowych wyzwań i warunków otoczenia. Elementem różnorodności jest także zapoznanie studentów z zagadnieniami istotnymi dla kształtowania procesów gospodarczych i ewentualnych skutków podejmowanych działań. Zagadnienia te obejmują w szczególności zrozumienie tych zjawisk zwłaszcza na poziomie mikro. Tylko dostatecznie bogata wiedza, odnosząca się do zróżnicowanych zagadnień ważnych w przyszłej pracy zawodowej zapewnia studentom i absolwentom niezbędną na rynku pracy elastyczność i umożliwia szybkie dostosowania do jego zmian.

Różnorodność kształcenia jest również skutkiem współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Obejmuje ona szerokie spektrum interesariuszy zewnętrznych, którzy uczestniczą w procesach kształtowania koncepcji kształcenia, a także w pracach nad jej doskonaleniem. Należą do nich podmioty gospodarcze, różnych sektorów, jednostki administracji rządowej i samorządowej, w większości funkcjonujące w regionie, ale również mające charakter ogólnopolski czy międzynarodowy.

Tak realizowana różnorodność kształcenia oznacza, że studenci tego kierunku studiów oraz wybranej specjalności nabywają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, które związane są z przyjętymi efektami kształcenia. Stanowią one podstawę dla ich dalszego uszczegóławiania i pogłębiania zarówno w trakcie studiów I stopnia, jak i później albo na studiach II czy III stopnia, lub samodzielnie, w ramach pracy zawodowej.

W toku studiów przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* jest również elastycznie kształtowania przez samych studentów. Sprzyja temu zarówno dobór specjalności, przedmiotów do wyboru, wybór seminarium dyplomowego, ale także samodzielne studiowanie np. literatury polecanej jako materiały dodatkowe w sylabusach przedmiotów czy konsultacje z pracownikami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne. W elastyczność kształcenia wpisuje się również dobór podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego, w których studenci mogą odbywać praktyki zawodowe czy uczestnictwo w organizowanych przez władze Wydziału spotkaniach z przedstawicielami przedsiębiorstw czy instytucji. Oznacza to, że sam proces kształcenia cechuje elastyczność pozwalająca studentom na ukierunkowanie swoich zainteresowań i pogłębienie wiedzy w wybranym zakresie.

Analizując tak opisaną koncepcję kształcenia dla kierunku *zarządzanie* z punktu widzenia różnorodności, innowacyjności i elastyczności oferty kształcenia oraz możliwości jej kształtowania należy stwierdzić, że wypełnia ona wymagania w stopniu satysfakcjonującym.

1.2).

Koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej powstała, tak deklarują władze Wydziału Instytutu i co potwierdzono również w toku analizy stosownej dokumentacji, we współpracy, z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Rola interesariuszy zewnętrznych polegała na współudziale w określaniu efektów kształcenia oraz ocenie spójności koncepcji, programu i efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy. Pozyskiwanie informacji od pracodawców następowało między innymi poprzez badania opinii przedstawicieli Klubu 500 Łódź (Stowarzyszenie Właścicieli, Prezesów i Dyrektorów Firm z regionu łódzkiego), oraz kadry zarządzającej z dużych podmiotów gospodarczych i koncernów międzynarodowych. Byli to przedstawiciele następujących podmiotów: Kilargo, Philips, Phin Consulting, Corning, Dell, BSH, Flextronics, ABB, Amcor, Rossmann, Indesit, PartnerTech, NowaSzkola, Browin, IzoDom, Organika, Car, Polmos Żyrardów. Współpraca z wyżej wymienionymi interesariuszami zewnętrznymi, co potwierdzono w toku rozmów z władzami Wydziału przedkładając stosowne dokumenty potwierdzające ich udział w opiniowaniu koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie*, w tym także ocenie efektów kształcenia, miała charakter formalny.

Uzupełnieniem informacji pozyskiwanych od współpracujących z Wydziałem firm są mniej lub bardziej regularne. Zespół Oceniający PKW otrzymał dokumentację potwierdzającą takie spotkania. Niezależnie od tego odbywają się bezpośrednie spotkania i dyskusje pracowników

Wydziału Organizacji i Zarządzania z przedstawicielami pracodawców z regionu łódzkiego i okolic, które wynikają z realizacji wspólnych projektów. Do tych największych należą Certyfikacja Menedżerów czy projekt Diamentowej Praktyki. Jak to deklarują władze Wydziału odbyto szereg takich spotkań, które nie były zinstytucjonalizowane. Organizowane w tej nieformalnej formule spotkania poświęcone były doskonaleniu merytorycznych treści programu kształcenia i metodycznych problemów związanych z ich realizacją.

Z powyżej analizy wynika, że zakres współpracy z interesariuszami zewnętrznymi jest identyfikowany, jeśli chodzi o ich zakres i różnorodność. Stopień sformalizowania uznać należy właściwy, choć troską władz Instytutu powinno być nadanie tej współpracy cech systematyczności i kompleksowości.

Udział poszczególnych grup interesariuszy wewnętrznych w zapewnieniu odpowiednich treści i form kształcenia, składających się na program kształcenia na Wydziale Organizacji i Zarządzania ma charakter typowym, jak w większości szkół wyższych. Obejmował on:

- organy statutowe Szkoły oraz Wydziału i polegał na podejmowaniu stosownych uchwał,
- przedstawiciele Wydziału w Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia i Uczelnianej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, w zakresie ich obowiązków,
- kadre naukowo-dydaktyczną i sprowadzał się do jej udziału w ciałach statutowych oraz w procesie opracowywania programu kształcenia,
- studentów, w tym szczególnie członków Samorządu Studentów Politechniki Łódzkiej,
- pozostałych studentów, którzy brali udział w ciałach statutowych Uczelni oraz dokonywali oceny zajęć dydaktycznych.

Należy także dodać, że na kształt koncepcji kształcenia realizowanej na kierunku *zarządzanie* wpływa także strategia rozwoju regionu łódzkiego oraz informacje płynące z seminariów i konferencji, w których uczestniczą pracownicy Wydziału.

Z powyżej analizy wynika, że zakres współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi jest relatywnie różnorodny i ma charakter sformalizowany. Ich udział w tworzeniu i rozwoju koncepcji kształcenia, można uznać za satysfakcjonujący.

Reasumując można jednoznacznie stwierdzić, że Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni biorą w tworzeniu koncepcji kształcenia. Ich udział w kształtowaniu oferty kształcenia, celów i efektów uznać można za spełniony w stopniu satysfakcjonującym.

Udział studentów jako interesariuszy wewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie* należy ocenić jako formalny. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że studenci brali udział w pracach związanych z przygotowaniem koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku studiów. Obecnie przedstawiciele Samorządu Studenckiego mają możliwość wyrażania opinii co do proponowanych zmian związanych z kierunkiem oraz uczestniczą w pracach komisji ds. dydaktyki, która proponuje zmiany w programie studiów.

Studenci mają zapewniony udział w posiedzeniach Senatu i Rady Wydziału z uwzględnieniem minimum 20% liczby członków, zgodnie z art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Studenci pozytywnie oceniają możliwość wyboru na studiach I stopnia kształcenia o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym. Zwracają jednak uwagę, na profilu praktycznym – inżynierskim, na zbyt duży nacisk na kompetencje stricte inżynierskie kosztem umiejętności związanych z *zarządzaniem*. Zaleca się jednostce zbadanie potrzeb studentów w tym względzie i podjęcie stosownych działań.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Misja i strategia Politechniki Łódzkiej oraz strategia Wydziału Organizacji i Zarządzania tworzą dobrą podstawę dla dalszego rozwoju opisanej w tych dokumentach koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie*. Ocena koncepcji kształcenia dla kierunku *zarządzanie* z

punktu widzenia różnorodności, innowacyjności i elastyczności oferty kształcenia oraz możliwości jej kształtowania spełnia wymagania w stopniu zadowalającym.

1.2) Zakres współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi jest różnorodny i ma charakter sformalizowany. Interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni uczestniczą w procesie tworzenia koncepcji kształcenia. Ich udział w kształtowaniu oferty kształcenia, celów i efektów można uznać za spełniany w stopniu satysfakcjonującym.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1).

Na mocy Uchwał Senat w dniu 27 czerwca 2012 r. zatwierdził efekty kształcenia dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym (studia inżynierskie) oraz studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Organizacji i Zarządzania, a na mocy Uchwały Senatu z dnia 26 września 2012 roku zatwierdzono efekty kształcenia dla studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim (studia licencjackie). W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu, w czasie których były zatwierdzone wymienione wyżej uchwały. Brak numeracji Uchwał Senatu utrudnia odwoływanie się do określonych dokumentów.

W Uchwałach tych zawarto przypisanie kierunkowych efektów kształcenia do obszarów nauki i tak:

- studia I stopnia – licencjackie: obszar nauk społecznych, dziedzina nauk ekonomicznych (brak wskazania dyscyplin);
- studia I stopnia – inżynierskie: obszar nauk technicznych i kompetencje inżynierskie oraz dziedzina nauki ekonomiczne – *opis nieprecyzyjny*; (brak wskazania dyscyplin);
- studia II stopnia – magisterskie: obszar nauk społecznych, dziedzina nauk ekonomicznych (brak wskazania dyscyplin).

Powyższe przypisania kierunkowych efektów kształcenia nie wyczerpuje poprawności przypisania, ponieważ nie wskazano w uchwałach dyscyplin. Raport Samooceny zawiera jednakowe dla obu stopni przypisanie efektów kształcenia na kierunku *zarządzanie* tylko do obszaru **nauk społecznych**, dziedziny **nauk ekonomicznych**, i jednej dyscypliny: **nauki o zarządzaniu**. Identyczne, powyższe przypisanie zawarte jest także w systemie Pol-ON. Uchwały Senatu bezpośrednio nie zawierają przypisania poszczególnych kierunkowych efektów kształcenia do efektów z obszarów wiedzy. Przypisanie takie zawierają kierunkowe matryce efektów, z których jednoznacznie wynika, że jedynym obszarem wiedzy jest obszar nauk społecznych (S1A_; S1P_ i S2A_) oraz efekty dotyczące kompetencji inżynierskich (InżP_) dla studiów inżynierskich. Brak jest natomiast wskazań do dziedzin i dyscyplin z obszaru nauk technicznych, na co wskazuje Uchwała Senatu z dnia 27 czerwca 2012 r. dla profilu praktycznego.

Kształcenie na kierunku *zarządzanie* odbywa się na dwóch poziomach kształcenia. W ramach studiów I stopnia student może obrać dwie ścieżki kształcenia: studia licencjackie o profilu ogólnoakademickim lub studia inżynierskie o profilu praktycznym, a następnie kontynuować je na magisterskich studiach II-go stopnia.

Głównym celem kształcenia w ramach **studiów licencjackich** jest przygotowanie absolwentów do aktywnego uczestniczenia w życiu gospodarczym poprzez wykonywanie zadań menedżerskich w przedsiębiorstwach, a także podejmowanie własnej działalności gospodarczej. Proces kształcenia na studiach licencjackich w zakresie zarządzania zapewnia osiągnięcie efektów kształcenia dotyczących wiedzy teoretycznej i praktycznej o funkcjonowaniu organizacji w warunkach rynku konkurencyjnego.

Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów I stopnia profil ogólnoakademicki (studia licencjackie stacjonarne i niestacjonarne) obejmują 21 efektów wiedzy, 23 efekty umiejętności oraz

10 efektów z zakresu kompetencji społecznych. Wykorzystane zostały wszystkie efekty z obszaru nauk społecznych dla profilu ogólnoakademickiego. Kierunkowe efekty zostały przypisane do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych i do jednej dyscypliny, to jest nauk o zarządzaniu. Analiza kierunkowych efektów kształcenia wskazuje, że jako dyscypliny uzupełniające należy wskazać dwie dyscypliny: finanse i ekonomia. Uzasadniają to w szczególności sformułowania efektów takich jak: Z1A_W03, Z1A_W11, Z1A_W12, Z1A_U03, Z1A_U12 oraz powiązane z nimi przedmioty i ich treści kształcenia. Efekty kierunkowe są podstawą do określenia następujących pięciu specjalności:

- Zarządzanie sprzedażą,
- Zarządzanie zasobami ludzkimi,
- Zarządzanie małym i średnim biznesem,
- Controlling w zarządzaniu przedsiębiorstwem i technologie informatyczne,
- Finanse i rachunkowość (od 2014 - *Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw*).

Specjalność *Finanse i rachunkowość* została utworzona Uchwałą Nr 6/2013 Rady Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie uruchomienia specjalności **Finanse i rachunkowość** na kierunku *Zarządzanie* - studia pierwszego stopnia licencjackie. W kolejnych dokumentach z lat 2014 i 2015 używana jest nazwa specjalności *Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw*. Zmiana nazwy specjalności wymaga uregulowania w formie uchwały Rady Wydziału. Nazwa specjalności *Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw* jest właściwa z uwagi na profil programowy tej specjalności.

Zbiór kierunkowych efektów kształcenia na studiach licencjackich wykształca umiejętności rozpoznawania, diagnozowania i uczestniczenia w rozwiązywaniu problemów gospodarowania zasobami rzeczowymi, ludzkimi, finansowymi i informacyjnymi w organizacji. Przygotowuje do pełnienia podstawowych funkcji organizatorskich na stanowiskach operacyjnych, analitycznych i menedżerskich niskiego i średniego szczebla zarządzania w przedsiębiorstwach prowadzących działalność produkcyjną, usługową i handlową. Do pobocznych celów kształcenia należy wykształcenie umiejętności korzystania z wiedzy, zdobywania i selekcji informacji, skutecznego komunikowania się i prezentacji oraz umiejętności przekonywania, negocjowania i pracy w zespole. Tak przygotowany absolwent może podejmować studia drugiego stopnia, zarówno pogłębiając wiedzę i umiejętności w ramach tego samego lub pokrewnych kierunków, jak i wykorzystywać kompetencje menedżerskie i umiejętności uczenia się w innych obszarach kształcenia.

Celem kształcenia na **studiach inżynierskich** (stacjonarnych i niestacjonarnych) na kierunku *zarządzanie* jest osiągnięcie przez studentów efektów kształcenia z zakresu teorii i praktyki zarządzania oraz techniki, w połączeniu z praktycznymi umiejętnościami dokonywania analizy otoczenia przedsiębiorstwa, w szczególności środowiska rynkowego i konkurencyjnego, analizy zasobów wewnętrznych oraz planowania rozwoju i działań przedsiębiorstwa. Program studiów zawiera przygotowanie inżynierskie w zakresie metod i technik wytwarzania, rozwiązań technicznych dla systemów produkcyjnych. Dostarcza także wiedzę i umiejętności z zakresu zarządzania, ekonomii, finansów, prawa, marketingu. Do istotnych celów kształcenia należy ponadto wyposażenie studentów w umiejętności korzystania z wiedzy, zdobywania i selekcji informacji, projektowania rozwiązań i tworzenia opracowań o charakterze techniczno-organizacyjnym, a także zdolności komunikowania się i prezentacji oraz pracy w grupie.

Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów I stopnia dla profilu praktycznego (studia inżynierskie) obejmują 25 efektów wiedzy, 39 efektów umiejętności oraz 11 efektów z zakresu kompetencji społecznych. Powyższe kierunkowe efekty profilu praktycznego zostały przypisane tylko do efektów z obszaru nauk społecznych, ale dla profilu ogólnoakademickiego, co wynika z powtórzenia części efektów kształcenia dla studiów licencjackich (profil ogólnoakademicki). I tak, 12 efektów wiedzy, 20 efektów umiejętności oraz 9 efektów związanych z kompetencjami społecznymi zostało powtórzonych ze studiów licencjackich (profil ogólnoakademicki) dla studiów inżynierskich (profil praktyczny) z przypisaniem do obszaru wiedzy z nauk społecznych S1A, a powinno zostać przypisane do S1P efektów obszarowych określonych dla profilu praktycznego.

Kierunkowe efekty kształcenia realizujące kompetencje inżynierskie nie zostały połączone z przypisaniem do efektów z obszarów wiedzy. Poprzez identyczne sformułowania z obszarem nauk technicznych można domniemywać, że powiązane są z obszarem nauk technicznych, co nie zostało wskazane w przypisaniu do dyscyplin, ponieważ wskazano tylko dyscyplinę: nauki o zarządzaniu. Wśród kierunkowych efektów 14 efektów w zakresie wiedzy, 20 efektów umiejętności oraz 7 efektów kompetencji społecznych zawiera przypisanie do efektów realizujących kompetencje inżynierskie InżP – profilu praktycznego (tzw. załącznik nr 9),

Powyższe kierunkowe efekty kształcenia są podstawą realizującą następujące 4 specjalności na studiach inżynierskich:

- Ekologia przemysłowa,
- Inżynieria biomedyczna,
- Inżynieria logistyki,
- Systemy informatyczne w przedsiębiorstwie.

Powyższe specjalności mają charakter interdyscyplinarny. Budowa kierunkowych efektów kształcenia nie zakłada istnienia hierarchicznej struktury efektów poprzez stworzenie specjalnościowych efektów kształcenia. Zatem spójność programowa kierunku i specjalności jest widoczna poprzez efekty przedmiotowe. Efekty przedmiotowe wielu przedmiotów oferowanych na prowadzonych specjalnościach są przyporządkowane do efektów prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich. Dla czytelności opisu kierunku należy wskazać dyscypliny, w których określone zostały efekty kształcenia dla studiów inżynierskich. Dla przykładu analiza efektów kształcenia przedmiotu *Wytrzymałość materiałów*, gdzie po zakończeniu przedmiotu student potrafi: 1) określać warunki wytrzymałościowe dla różnych rodzajów obciążeń, 2) wyznaczać odkształcenia elementów konstrukcyjnych, 3) wyznaczać naprężenia elementów konstrukcyjnych, 4) przywoływać podstawowe pojęcia i prawa wytrzymałości materiałów; wskazuje iż nawiązują one do dyscypliny naukowej inżynieria materiałowa. Z uwagi na dość szerokie spektrum przedmiotów specjalnościowych (*Urządzenia elektryczne, Wprowadzenie do biomechaniki, Biomateriały, Sprzęt i aparatura medyczna, Bioinżynieria, Biomechanika stomatologiczna, Elektronika medyczna*) należy bardzo starannie określić dyscypliny naukowe, w których określone są kierunkowe efekty kształcenia dla studiów inżynierskich. Dyscypliny te bowiem powinny tworzyć podstawy programowe kierunku i oferowanych specjalności dla studiów inżynierskich.

Zdaniem Zespołu oceniającego koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie*, a w szczególności oferowane specjalności, w świetle złożenia wniosku do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o powołanie kierunku *Inżynieria zarządzania*, wymaga szerokiej dyskusji i refleksji. Należy rozważyć uporządkowanie oferty specjalnościowej zapewniając oczekiwaną spójność w zakresie efektów obszarowych, prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, specjalnościowych i przedmiotowych z odpowiednimi obszarami kształcenia, dziedzinami i dyscyplinami naukowymi.

Głównym celem kształcenia na studiach magisterskich w ramach kierunku *zarządzanie* jest osiągnięcie pogłębionych efektów kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności rozwiązywania zaawansowanych problemów ekonomicznych, organizacyjnych, kadrowych, finansowych i społecznych, z wykorzystaniem wspomagania komputerowego. Studia przygotowują absolwenta do posługiwania się nowoczesnymi metodami i technikami w obszarze organizacji i zarządzania firmą, wyposażają go w specjalistyczną wiedzę teoretyczną i praktyczną oraz umiejętności krytycznej analizy i oceny zastanych zjawisk, diagnozowania i rozwiązywania problemów występujących w praktyce gospodarczej poprzez podejmowanie decyzji o charakterze taktycznym i strategicznym. Proces kształcenia przygotowuje absolwenta do realizacji funkcji menedżerskich na wszystkich szczeblach zarządzania organizacją. W pracy zawodowej zapewnia możliwości obejmowania stanowisk specjalistycznych, menedżerów średniego i wysokiego szczebla, doradców i konsultantów w organizacjach gospodarczych i publicznych, a także prowadzenia własnej działalności. Poboczne cele kształcenia obejmują opanowanie umiejętności korzystania z wiedzy, samodzielnego zdobywania i selekcji informacji, prowadzenia prac badawczo-rozwojowych, pracy w grupie oraz organizowania i kierowania pracą zespołu, a także przekonywania, negocjowania,

komunikowania się i prezentacji w formie ustnej i przy użyciu nowoczesnych środków audiowizualnych. Tak przygotowany absolwent posiada kompetencje niezbędne do prowadzenia samodzielnej pracy naukowo-badawczej w ramach studiów trzeciego stopnia w różnych obszarach nauki. Kształcenie na studiach II-go stopnia na tym kierunku odbywa się w języku polskim i angielskim.

Koncepcja i programy studiów oraz realizowane efekty kształcenia dla tego kierunku zostały określone zgodnie z obowiązującym aktami prawnymi i zatwierdzone odpowiednimi Uchwałami Senatu Politechniki Łódzkiej w roku 2012.

Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów II stopnia profil ogólnoakademicki obejmują 14 efektów wiedzy, 20 efekty umiejętności oraz 7 efektów z zakresu kompetencji społecznych. Powyższe kierunkowe efekty profilu ogólnoakademickiego zostały przypisane do efektów z obszaru nauk społecznych dziedzina nauki ekonomiczne z dyscypliną nauki o zarządzaniu. Powyższe przypisanie jest prawidłowe i odnosi się do właściwej dyscypliny. W niewielkim stopniu kierunkowe efekty nawiązują do dyscypliny: ekonomia, jako uzupełniającej dyscypliny.

Dla studiów II stopnia realizowanych w języku angielskim prowadzone są dwie specjalności: *General Management* oraz *Financial Management in Business*, a dla studiów w języku polskim osiem specjalności: Analiza i doradztwo w biznesie, Biznes międzynarodowy, Praktyka zarządzania przedsiębiorstwem, Zarządzanie funduszami strukturalnymi i projektami unijnymi, Zarządzanie innowacyjną organizacją, Zarządzanie kapitałem intelektualnym, Zarządzanie projektami oraz Zarządzanie projektem badawczo-rozwojowym.

Zbiór zaproponowanych specjalności jest spójny z kierunkowymi efektami kształcenia. Ścieżki realizowane w języku angielskim wykorzystują ten sam zestaw kierunkowych efektów kształcenia oraz ten sam zestaw przedmiotów z ich przedmiotowymi efektami kształcenia, co ścieżki dla języka polskiego. Całość efektów kształcenia jest spójna w ramach sekwencji: efekty obszarowe, kierunkowe oraz przedmiotowe.

Istniejący od 2008 roku Katalog Informacyjny ECTS, którego celem jest dostarczenie informacji dotyczących studiów w Politechnice Łódzkiej, a także wszelkich informacji związanych ze studiami, informacje przeznaczone są zarówno dla obecnych jak i przyszłych studentów, nauczycieli akademickich, a także partnerów i firm współpracujących z Uczelnią.

System informatyczny udostępniany na stronie internetowej uczelni pod nazwą *ECTS Programy Studiów* zawiera programy kształcenia dla wszystkich realizowanych kierunków na Uczelni. Opis pojedynczego kierunku składa się z następujących pozycji: Uzyskane kwalifikacje (licencjat, inżynier, magister), Poziom kwalifikacji (studia I/II stopnia), Szczegółowe kryteria przyjęcia, Szczegółowe procedury dotyczące uznawania wcześniejszego uczenia się, Wymagania i przepisy dotyczące kwalifikacji, Profil kierunku studiów (ogólnoakademicki, praktyczny), Główne efekty kształcenia: Wiedza, Umiejętności, Kompetencje społeczne; Profile zawodowe absolwenta wraz z przykładami (opis sylwetki absolwenta), Dalsze możliwości kształcenia, Siatka godzin wraz z liczbą punktów ECTS, z podziałem studia stacjonarne/niestacjonarne, Informacje dotyczące egzaminowania, oceniania i skali ocen, Skala ocen z poszczególnych przedmiotów, pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego jest następująca: 5,0 (pięć); 4,5 (cztery i pół); 4,0 (cztery); 3,5 (trzy i pół); 3,0 (trzy); 2,0 (dwa). Podstawą do obliczania ostatecznego wyniku studiów, Wymogi konieczne do ukończenia studiów, Opiekun programu kształcenia oraz siatki przedmiotowe oraz sylabusy dla wszystkich przedmiotów.

Każdy sylabus przedmiotowy zawiera następujące pozycje: Nazwę przedmiotu, Kod przedmiotu, Typ przedmiotu (obowiązkowy / do wyboru), Poziom przedmiotu (studia I/II/III stopnia), Rok studiów, Semestr studiów, Liczba przyznanych punktów ECTS, Nazwisko wykładowcy, Cele przedmiotu, Efekty kształcenia przedmiotu (z podziałem na efekty wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), Forma realizacji kształcenia (sala wykładowa, on-line), Wymagania wstępne, Treści merytoryczne przedmiotu (z podziałem: wykład, ćwiczenia, laboratoria, ...), Spis zalecanych lektur (z podziałem: Literatura podstawowa i uzupełniająca), Formy i metody kształcenia, Metody i kryteria weryfikacji efektów kształcenia (test, egzamin ustny, prezentacje, aktywność, ...), Język prowadzenia zajęć, Praktyki przedmiotowe.

Analiza sylabusów i zawartych w nich przedmiotowych efektów kształcenia wskazuje, że mają one charakter uszczegóławiający efekty kierunkowe i odnoszą się do treści dla danego przedmiotu. Trochę szkoda, że w sylabusie nie wskazano powiązań między efektami przedmiotowymi a kierunkowymi, co dla studentów zawsze stanowi ważną informację wskazującą na spójność programową i rolę poszczególnych przedmiotów w kształceniu. Te powiązania –a więc i realizację efektów kierunkowych poprzez efekty przedmiotowe można znaleźć na załączonych do Raportu Samooceny *Kierunkowych matrycach efektów* dla poszczególnych stopni studiów i profiliów.

Wskazane powiązania przedmiotowych efektów kształcenia z kierunkowymi efektami są spójne i umożliwiają ich pełną realizację. Wyjątkiem są przedmiotowe efekty kształcenia dla profilu praktycznego – studia inżynierskie. Dotyczy to efektów kształcenia dla pojedynczych przedmiotów o charakterze technicznym czy nawet medycznym, np. Biomechanika stomatologiczna, Biomateriały, gdzie wskazano, że do wymagań wstępnych potrzebna jest znajomość anatomii. Powyższe oznacza, że studia inżynierskie wymagają modyfikacji opisu w celu zapewnienia spójności efektów obszarowych, kierunkowych i przedmiotowych z obszarami kształcenia i dyscyplinami naukowymi.

2.2).

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały sformułowane z zastosowaniem terminologii przyjętej w odpowiednich przepisach dla obszarowych efektów kształcenia z obszaru nauk społecznych. Sformułowania przyjęte dla kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia odpowiadają także terminologii stosowanej w dziedzinie nauk ekonomicznych, a w szczególności dyscyplinach: nauki o zarządzaniu, ekonomii i finansach. Należy podkreślić szczególną precyzję opisu efektów kształcenia bazującą na zakresie dziedziny nauk ekonomicznych. Określenia użyte do wyrażenia treści efektów są zrozumiałe dla odbiorców informacji. Sposób ich sformułowania pozwala na weryfikację stopnia osiągnięcia przez absolwenta zakładanych kwalifikacji w zakresie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji społecznych co należy uznać za cenną właściwość opisu efektów kształcenia respektującą zasady KRK.

Natomiast, opis efektów związanych z uzyskaniem kompetencji inżynierskich realizowanych dla inżynierskich studiów I stopnia – profil praktyczny jest nie zawsze spójny, co wynika z kilku przesłanek: braku wskazania dyscypliny z nauk technicznych lub innych nauk, co wynika z interdyscyplinarności proponowanych specjalności (Inżynieria biomedyczna czy Ekologia przemysłowa), zbyt ubogiego udziału specjalności w całym opisie efektów kształcenia dla wizytowanego kierunku.

Studenci wizytowanego kierunku są dobrze zaznajomieni z efektami kształcenia, które ocenili jako sformułowane w sposób zrozumiały. Mają świadomość rodzaju i zakresu wiedzy oraz umiejętności, jakie uzyskają po zakończeniu studiów. Należy bardzo pozytywnie ocenić wysoką świadomość studentów w tym obszarze. Dyskusja ze studentami wykazała, że podział przedmiotowych efektów kształcenia na efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nie jest rozróżniany, co może wynikać, że we wzorcu sylabusu brak takiego podziału przedmiotowych efektów kształcenia .

Treści kształcenia oraz karty przedmiotów są przedstawiane studentom przez prowadzących na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu oraz są dostępne na stronie internetowej. Studenci pozytywnie ocenili system upowszechniania informacji przyjęty na wydziale.

2.3)

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta oraz dyplomy prowadzona jest prawidłowo

Dokumentacja dotycząca przechowywania efektów kształcenia. W Politechnice Łódzkiej obowiązują zapisy Instrukcji Kancelaryjnej oraz Jednolitego Rzeczonego Wykazu Akt oraz Instrukcji o organizacji i zakresie działania Archiwum w Politechnice Łódzkiej zatwierdzone

Zarządzeniem nr 12/2014 Rektora z dnia 1 września 2014 r., których celem jest ustalenie zasad postępowania, mających zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych, a także określenie zasad przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych, a także tryb przekazywania dokumentacji do Archiwum Uczelni. Po upływie okresu przechowywania, akta przekazywane są do archiwum Uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego. Dokument ten określa również procedury dotyczące archiwizacji dokumentacji związanej z realizacją zajęć dydaktycznych i gromadzeniem dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia.

W czasie wizytacji udostępniono dla Zespołu Oceniającego przykładowe prace egzaminacyjne, kolokwia, a także prace projektowe. Część z nich miała charakter zbiorów elektronicznych. Wszystkie prace posiadały odpowiednie oznaczenia identyfikacyjne, to jest nazwisko studenta, rok studiów, przedmiot, semestr, itp., ale znajdowały się także przypadki prac niekompletnie oznaczonych. Analiza porównawcza zestawów egzaminacyjnych z sylabusami przedmiotów wskazuje, że w większości przykładów zaproponowane formy weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia są właściwe dla danej specyfiki przedmiotu.

Ogólne procedury związane z oceną efektów kształcenia określone są w Regulaminie Studiów. Określa on w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają odpowiednie regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin wprowadza również skalę ocen stosowanych w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta.

Studenci oceniają system weryfikacji efektów kształcenia jako zrozumiały, sprawiedliwy i konsekwentnie realizowany. Prowadzący zajęcia również przestrzegają ustalonych na pierwszych zajęciach zasad. Według studentów system weryfikacji ich osiągnięć jest dostosowany do charakteru kierunku i jest przeprowadzany poprzez testy, kolokwia, kartkówki, ćwiczenia oraz egzaminy w formie pisemnej.

Studenci mają dostęp do swoich prac i ocen. Regulamin studiów gwarantuje im prawo wglądu do pracy przez 3 miesiące od podania ocen.

Szczegółowe sposoby oceny efektów kształcenia zostały określone w sylabusach przedmiotów. Brak jednak wymagań dotyczących stopnia osiągnięcia danego efektu. Ponadto niektóre przedmioty posiadają ograniczony wykaz wymaganej i zalecanej literatury w postaci jednej pozycji. Zespół Oceniający proponuje kompleksową analizę i ocenę Sylabusów pod kątem sposobów weryfikacji i stopnia osiągnięcia efektów kształcenia oraz zalecanej literatury.

Weryfikacji efektów kształcenia dokonuje się również w zakresie praktyk zawodowych. Efekty kształcenia dla praktyk zawodowych zostały zdefiniowane w sylabusie.

Wszystkie formy studiów przewidują realizację praktyk przez studentów. Na studiach licencjackich (profil ogólnoakademicki) wymagane są 6 tygodniowe praktyki, na studiach inżynierskich (profil praktyczny) 20 tygodniowe, natomiast na studiach magisterskich (profil ogólnoakademicki) 4 tygodniowe. Celem praktyki zawodowej jest zapoznanie z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa i praktycznym ujęciem poznanych dotychczas zagadnień teoretycznych, poszerzenie wiedzy i umiejętności z zakresu zarządzania, kształcenie praktycznych umiejętności rozpoznawania, diagnozowania i rozwiązywania problemów gospodarowania zasobami ludzkimi, rzeczowymi, finansowymi i informacjami, przygotowanie studenta do realizacji podstawowych funkcji (operacyjnego) zarządzania procesami (przedsięwzięciami) w organizacjach o charakterze gospodarczym, administracyjnym lub bezpieczeństwa publicznego oraz kształcenie umiejętności skutecznego komunikowania się, negocjowania i przekonywania oraz pracy w zespole. Pełną dokumentację prezentującą realizację i sprawozdawczość z praktyk zawarto w Załączniku 6 do Raportu Samooceny, która potwierdza prawidłową realizację celów i efektów związanych z praktykami.

Wydział powołał dwoje opiekunów praktyk, odrębnie dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Zaliczenia praktyk i oceny osiągniętych efektów kształcenia dokonują powołani

pełnomocnicy ds. praktyk na podstawie dziennika praktykanta, sprawozdania oraz zaświadczenia z odbycia praktyki lub pracy zawodowej. Na poziomie Uczelni praktyki reguluje Zarządzenie Nr 3/2007 Rektora Politechniki Łódzkiej z dnia 11 czerwca 2007 roku „w sprawie zasad organizowania studenckich praktyk zawodowych oraz wynagrodzenia za kierowanie i sprawowanie opieki nad studenckimi praktykami zawodowymi”. Zarządzenie wprowadza ponadto zasady nadzoru nad przebiegiem praktyk. Jednostka opracowała procedurę realizacji praktyk, która określa obowiązki i uprawnienia zarówno studentów, opiekunów i innych zaangażowanych w proces osób i jednostek, co ocenia się pozytywnie. Zespół oceniający podkreśla bardzo rzetelny i z troską o jakość kształcenia prowadzony na Wydziale proces organizacji i realizacji praktyk zawodowych.

Ostatnim etapem weryfikacji efektów kształcenia jest proces dyplomowania. Zasady dyplomowania określa regulamin studiów oraz opracowany w jednostce Regulamin Dyplomowania. Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest złożenie wszystkich egzaminów, uzyskanie zaliczenia wszystkich przedmiotów i praktyk przewidzianych w planie studiów oraz uzyskanie pozytywnych opinii promotora i recenzenta pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Regulamin Dyplomowania reguluje wymogi stawiane pracy dyplomowej na poszczególnych stopniach studiów, zasady tworzenia pracy dyplomowej oraz dokładny przebieg egzaminu dyplomowego .

Skala odsiewu na studiach I i II stopnia wynosi około 12%, a wskaźnik ten jest podobny na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Natomiast wysoki odsiew, nawet do 30% notowany jest na I roku studiów stacjonarnych pierwszego stopnia. Na drugim roku studiów procent skreśleń z listy studentów jest już znacznie mniejszy. Różnice między liczbą studentów rozpoczynających naukę na I roku studiów i liczbą absolwentów świadczą o silnej selekcji w trakcie studiów. W okresie studiów liczba studiujących zmniejsza się, ponieważ znaczna część studentów nie potrafi opanować wiedzy i umiejętności zakładanych w programie studiów i sprostać wymaganiom wykładowców. Szczególne trudności zaliczania i zdawania egzaminów dotyczą przedmiotów, w których konieczna jest bardziej zaawansowana wiedza z zakresu matematyki i przedmiotów technicznych.

Zasadniczą przyczyną rezygnacji ze studiowania jest słabe przygotowanie kandydatów na studia, a z drugiej strony ,również, brak skutecznego systemu rekrutacji .

Na podstawie analizy opisanych powyżej rozwiązań można stwierdzić, że w jednostce prowadzącej oceniany kierunek studiów opracowano i wdrożono system umożliwiający zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach, w tym w ramach procesu dyplomowania.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Tematy prac dyplomowych na studiach pierwszego i drugiego stopnia są zgodne z kierunkiem studiów. Na studiach pierwszego i drugiego stopnia tematy nie związane bezpośrednio z kierunkiem studiów stanowią znikomy udział. Zdarzają się tematy prac sformułowane zbyt ogólnie. Na studiach inżynierskich prace dyplomowe często mają charakter pracy licencjackiej, bez jakichkolwiek aspektów inżynierskich. Mimo tych uwag należy podkreślić bardzo silną zgodność tematyki prac dyplomowych z zakresem kierunku *zarządzanie*. Występuje dbałość o rzetelność recenzji i ocen, ale wymaga to dalszej weryfikacji przez procedury wewnętrznego systemu jakości.

2.4)

Na wizytowanym kierunku prowadzone są badania kariery i losów zawodowych absolwentów. W Uczelni badanie to prowadzone jest od 2009 roku. Badaniu podlegają absolwenci pierwszego i drugiego stopnia.

Za przeprowadzenie badania odpowiedzialne jest Biuro Karier działające w strukturach Działu Innowacji i Współpracy z gospodarką. Pierwszą ankietę (tzw. Ankietę zerową) wypełniają studenci przed obroną pracy dyplomowej. Kolejne ankiety przeprowadzane są w formie elektronicznej po pół roku, roku, trzech i pięciu latach od zakończenia studiów. Stosowany

kwestionariusz ankietowy pozwala na badanie m.in. takich aspektów kariery i losów zawodowych absolwentów:

- rodzaj wykonywanej pracy i czynniki decydujące o wyborze pracodawcy,
- zgodność pracy z ukończonym kierunkiem,
- stopień przygotowania do pracy zawodowej w kontekście programu kształcenia,
- ocena spełnienia oczekiwań względem Uczelni,
- efektywność działań podejmowanych przez biuro karier.

Opracowane wyniki w formie obszernych raportów z podziałem na dane zagregowane dla całej Uczelni, Wydziału i każdego kierunku są dostarczane władzom Wydziału w formie corocznych raportów. Raport nie jest dostępny publicznie.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: *ocena: znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Uchwały Senatu z dnia 27.06.2012 r. oraz 26.09.2012 r, zatwierdziły efekty kształcenia dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym (studia inżynierskie) oraz o profilu ogólnoakademickim (studia licencjackie), a dla studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. W Uchwałach tych zawarto przypisanie kierunkowych efektów kształcenia do obszarów nauki i dziedzin nauki, a nie wskazano w nich dyscyplin nauki. Raport Samooceny jak i system Pol-ON wskazuje dla obu stopni i profili przypisanie efektów kształcenia na kierunku *zarządzanie* tylko do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych, i do jednej dyscypliny: nauki o zarządzaniu. Efekty dotyczące kompetencji inżynierskich (InżP_) dla studiów inżynierskich przypisano do obszaru nauk technicznych, ale brak jest wskazań dziedzin i dyscyplin z tego obszaru. Zaleca się przyporządkowanie kierunku *zarządzanie* do właściwych obszarów kształcenia, dziedzin i dyscyplin naukowych.

2.2) Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały sformułowane z zastosowaniem terminologii przyjętej w odpowiednich przepisach dla obszarowych efektów kształcenia z obszaru nauk społecznych. Sformułowania przyjęte dla kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia odpowiadają także terminologii stosowanej w dziedzinie nauk ekonomicznych, a w szczególności dyscyplinach: nauki o zarządzaniu, ekonomii i finansach. Natomiast, opis efektów związanych z uzyskaniem kompetencji inżynierskich realizowanych dla inżynierskich studiów I stopnia – profil praktyczny jest nie zawsze spójny, co wynika z kilku przesłanek: braku wskazania dyscypliny z nauk technicznych lub innych nauk, interdyscyplinarności proponowanych specjalności (Inżynieria biomedyczna czy Ekologia przemysłowa), Studenci znają efekty kształcenia. Mają świadomość rodzaju i zakresu wiedzy oraz umiejętności, jakie uzyskają po zakończeniu studiów.

2.3) System oceny efektów kształcenia jest przejrzysty i stwarza możliwości weryfikacji zakładanych celów. System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie ich kategorie i określa właściwe dla nich sposoby weryfikacji. Informacje na jego temat są powszechnie dostępne. System oceny umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach, w tym w ramach procesu dyplomowania. Proces dyplomowania wymaga doskonalenia, w szczególności w zakresie prac inżynierskich. W opinii studentów metody weryfikacji efektów są poprawne.

2.4) Na wizytowanym kierunku prowadzone są badania kariery i losów zawodowych absolwentów. W Uczelni badanie to prowadzone jest od 2009 roku. Za przeprowadzenie badania odpowiedzialne jest Biuro Karier. Pierwszą ankietę (tzw. Ankietę zerową) wypełniają studenci przed obroną pracy dyplomowej. Kolejne ankiety przeprowadzane są w formie elektronicznej po pół roku, roku, trzech i pięciu latach od zakończenia studiów. Opracowane

wyniki w formie obszernych raportów z podziałem na dane zagregowane dla całej Uczelni, Wydziału i każdego kierunku są dostarczane władzom Wydziału w formie corocznych raportów.

Kryterium 3. Program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Rada Wydziału Organizacji i Zarządzania na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2012 r. zatwierdziła opis, plan studiów i program kształcenia na kierunku *zarządzanie* realizowanych na inżynierskich studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym, licencjackich studiach pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim oraz na studiach drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim w roku akademickim 2012/2013, w dniu 2 października 2013 r. na rok akademicki 2013/2014 oraz w dniu 7 maja 2014 r. na rok akademicki 2014/2015

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Rady Wydziału, w czasie którego były zatwierdzone wspomniane wyżej dokumenty.

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Senatu, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących przepisów, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Radę Wydziału. W posiedzeniach organów kolegialnych uczestniczyli studenci. W procesie tworzenia kierunku uczestniczyli interesariusze wewnętrzni, nie brali udziału natomiast zewnętrzni interesariusze.

Dla kierunku *zarządzanie* określono strukturę kwalifikacji absolwenta. W czasie spotkania z ZO studenci stwierdzili, że nie znają tej sylwetki, są jednak świadomi kompetencji jakie będą posiadali po studiach. Studenci uważają, że zajęcia są ułożone w dobrej kolejności, a zdobyte efekty kształcenia wykorzystują w kolejnych przedmiotach. Metody prowadzenia zajęć i ich forma pozwalają osiągnąć założone efekty kształcenia i są w opinii studentów odpowiednie.

Na wizytowanym kierunku studenci mają do wyboru moduły specjalnościowe. W opinii studentów liczba proponowanych specjalności jest wystarczająca. Studenci mają również w planie studiów przewidziane przedmioty obieralne.

Łączna liczba punktów ECTS przypisana modułom obieralnym na wizytowanym kierunku jest zgodna z § 4 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, który nakłada wymóg, że program studiów powinien umożliwiać wybór modułów zajęć, którym przypisano co najmniej 30% łącznej liczby punktów ECTS.

Zgodnie z Uchwałą Nr 11/2013 Senatu Politechniki Łódzkiej z dnia 30 października 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących opracowania planów studiów i programów kształcenia, na Wydziale Organizacji i Zarządzania przyjęto, iż liczba punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów pierwszego stopnia licencjackich wynosi 180, pierwszego stopnia inżynierskich trwających siedem semestrów wynosi 210, a studiów inżynierskich trwających osiem semestrów 240, zaś liczba punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów drugiego stopnia, które trwają cztery semestry, wynosi 120. Oferowana liczba godzin w programach studiów odpowiada wskazanym punktom ECTS i tworzy właściwe ramy do realizacji zakładanych efektów kształcenia zarówno na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Analiza treści kształcenia, form zajęć i metod dydaktycznych pozwala stwierdzić, iż zakładane efekty kształcenia mają wsparcie w programie studiów, co zapewnia ich realizację.

Przyporządkowywanie punktów ECTS poszczególnym przedmiotom odbywa się w ramach tworzenia programów studiów. W Politechnice Łódzkiej stosowana jest własna metoda przyporządkowywania punktów ECTS dla każdego z komponentów programu odpowiadające kierunkowym efektom uczenia się i szacowania nakładu pracy potrzebnego do realizacji danych

zajęć. Komisja dydaktyczna analizuje i zatwierdza efekty kształcenia przypisane do poszczególnych komponentów programu. Szacowany nakład pracy zostaje wyrażony za pomocą punktów ECTS.

Prawidłowe przypisanie punktów zaliczeniowych stanowi część wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Politechnice Łódzkiej. Zapewnia się możliwość zmiany przypisanych punktów dla konkretnych przedmiotów i modułów na wniosek nauczyciela akademickiego. Zmiany te są opiniowane przez odpowiednie Komisje ds. Dydaktyki i zatwierdzane przez Rady Wydziałów. Stanowi to praktyczną możliwość elastycznego kształtowania programów studiów.

Głównym czynnikiem przesądającym o liczbie punktów, jak już zostało wspomniane, jest szacowany nakład pracy potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Przy określaniu nakładu pracy studentów uwzględnia się całkowity czas potrzebny do tego, aby studenci osiągnęli zakładane efekty uczenia się. Na ogół szacowany nakład pracy wynika z sumy: godzin kontaktowych dla danego komponentu edukacyjnego oraz czasu poświęconego na pracę indywidualną i grupową potrzebną do pomyślnego zaliczenia przedmiotu (tj. studiowanie literatury; wcześniejsze przygotowanie i uzupełnianie notatek po uczestnictwie w wykładzie, seminarium lub laboratorium; zebranie i wybór odpowiednich materiałów; wymagane powtórzenie materiału, przestudiowanie materiałów dydaktycznych; opracowywanie prac-projektów-prac dyplomowych; przygotowywanie prezentacji; przygotowania się i uczestnictwo w procesie weryfikacji efektów kształcenia m.in. egzaminach). Przy obliczaniu obciążenia studenta uwzględnia się następujące reguły przypisywania punktów ECTS: 1 pkt. ECTS jest równoważny 25 godzin pracy studenta. Jeżeli do ukończenia programu wymagana jest praktyka zawodowa lub staż, to nakład pracy studenta oraz osiągnięcia podczas nich zdobyte składają się na efekty uczenia się i prowadzą do przyznania punktów zaliczeniowych. W takim przypadku liczba punktów przyporządkowana praktyce zawodowej jest uwzględniona w ogólnej liczbie punktów dla danego roku studiów.

W Raporcie Samooceny wskazuje się, że w budowaniu programów studiów na Wydziale Organizacji i Zarządzania PŁ stosuje się następujące reguły przypisywania punktów ECTS:

- 1 do 4 pkt. ECTS przyznaje się dla przedmiotu kończący się zaliczeniem na ocenę,
- 3 do 6 pkt. ECTS za przedmiot kończący się egzaminem,
- łącznie 4 (2+ 2) pkt. ECTS za zajęcia seminaryjne,
- 10 do 20 pkt. ECTS za przygotowanie do egzaminu dyplomowego i przygotowanie pracy dyplomowej (10 pkt dla studiów licencjackich, 15 inżynierskich i 20 magisterskich),
- każdy semestr studiów ma łącznie 30 punktów ECTS,
- nie przyznaje się części ułamkowych punktów.

Sylabus przedmiotowy zawiera ogólną liczbę punktów ECTS dla przedmiotu i liczbę godzin kontaktowych w podziale na formy (wykład, ćwiczenia, laboratorium, projekt, seminarium, inne oraz suma godzin kontaktowych. Brak jest w formularzu sylabusu pozycji „bilans czasu pracy studenta” w podziale na godziny kontaktowe oraz czas pracy własnej związany z przygotowaniem do zajęć, przygotowaniem do egzaminu/kolokwium, przygotowaniem referatu/eseju/projektu, itp.

Studenci PŁ mają pełen dostęp do katalogu kierunków prowadzonych na PŁ na stronie <http://www.programy.p.lodz.pl/>. Są tam opisane wszystkie kierunki studiów, przypisane im efekty kształcenia oraz programy studiów wraz z sylabusami wszystkich przedmiotów.

W opinii studentów sylabusy są czytelne i z punktu widzenia studentów dość dobrze zbudowane. Brak jednak wskazania liczby godzin pracy samodzielnej studenta związanej z przedmiotem, co oceniane jest negatywnie. Zaleca się przegląd sylabusów i wprowadzenie zmian w tym aspekcie.

Na wizytowanym kierunku istnieje dokument regulujący proces odbywania praktyk „Regulamin studenckich praktyk zawodowych” wprowadzony Uchwałą Senatu nr 13/2012. Studenci studiów o profilu ogólnoakademickim pierwszego stopnia są zobowiązani do odbycia 6-tygodniowej praktyki, a studenci studiów o profilu praktycznym 20-tygodniowej (w tym 12 tygodni w trybie ciągłym). Studenci studiów o profilu ogólnoakademickim drugiego stopnia są zobowiązani do odbycia 4-tygodniowej.

W Uczelni preferuje się samodzielne znalezienie miejsca praktyk przez studenta, co studenci ocenili pozytywnie. Biuro karier w razie potrzeby udostępnia studentom dane kontaktowe do przedsiębiorstw, które zadeklarowały możliwość przyjęcia praktykantów. Uczelnia umożliwia również zaliczenie praktyki na podstawie obecnie podejmowanej pracy zawodowej w obszarze związanym z kierunkiem kształcenia.

Na wizytowanym kierunku wykorzystuje się platformę internetową Wikam. Studenci zwrócili jednak uwagę na słabe przygotowanie kadry prowadzącej zajęcia do wykorzystywania tego narzędzia. Studenci nie odbyli szkolenia z obsługi platformy. Zaleca się wdrożenie szkoleń dla pracowników z obsługi platformy oraz przeszkolenie studentów.

Uczelnia umożliwia przenoszenie zajęć zaliczonych przez studenta poza Uczelnią oraz kontynuację kształcenia w innej jednostce organizacyjnej Uczelni. Szczegółowe zasady określa Regulamin Studiów.

Zgodnie z Regulaminem Studiów studenci mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia poprzez indywidualną organizację studiów (IOS) oraz indywidualny planu i programu studiów (IPS). Studenci w trakcie spotkania przyznali, że zasady i założenia indywidualizacji studiów nie są im dobrze znane. W opinii studentów z form indywidualizacji studiów mogą korzystać wyłącznie osoby z osiągnięciami sportowymi. Zaleca się jednostce działania zmierzające do zwiększenia wiedzy studentów w tym obszarze.

3.2)

Programy kształcenia kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Organizacji i Zarządzania zostały opracowane zarówno dla studiów pierwszego stopnia (profil ogólnoakademicki – licencjacki, profil praktyczny – inżynierski), jak i drugiego stopnia w kompletnym układzie obejmującym efekty kierunkowe i przedmiotowe oraz treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów, formy realizacji zajęć i stosowane metody dydaktyczne. Programy kształcenia na kierunku *zarządzanie* obejmują studia stacjonarne i niestacjonarne w tym grupy przedmiotów odpowiadające koncepcji kształcenia na studiach pierwszego stopnia dla profilu ogólnoakademickiego i praktycznego oraz na studiach drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Efekty przedmiotowe zostały prawidłowo odniesione do efektów kierunkowych. Efekty przedmiotowe znajdują odpowiednie oparcie we właściwie rozwiniętych treściach programowych. Karty przedmiotów określają także metody dydaktyczne stosowane w ramach poszczególnych form dydaktycznych zajęć z danego przedmiotu. Metody te odpowiadają założonym celom kształcenia. Na tej podstawie można stwierdzić, że efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą w odniesieniu do ocenianego profilu ogólnoakademickiego w niezbędnym zakresie spójną całość.

Dla profilu praktycznego – studiów inżynierskich dla kilku przedmiotów pojawiają się wątpliwości co do osiągania przedmiotowych efektów kształcenia. Na przykład dla przedmiotu *Biomechanika stomatologiczna* na specjalności *Inżynieria biomedyczna*, w wymaganiach wstępnych wskazano, że „Przed przystąpieniem do przedmiotu student powinien znać podstawowe wiadomości z anatomii”. W programie studiów brak jest treści kształcenia z tego zakresu i nie wskazano sposobu weryfikacji takiej wiedzy.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Program kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim oraz praktycznym umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Czas trwania kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na obydwu poziomach studiów, dobór treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych oraz metod kształcenia stwarzają możliwość osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla każdego z przedmiotu, w tym modułu przedmiotów do wyboru. Jest to program o dużej elastyczności, pozwalający na duży

zakres swobody wyboru treści kształcenia przez studentów. System ECTS jest zgodny z przepisami stosowanymi w tym zakresie. Sekwencja przedmiotów określone w planie studiów ocenianego kierunku jest prawidłowa.

Zapewniono niezbędną spójność programu i wymiaru praktyk studenckich, terminów ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia dla nich przyjętymi. Stworzono możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych i niepełnosprawnych. Organizacja procesu dydaktycznego jest ogólnie prawidłowa, wspomagana własnym system informatycznym.

Zastrzeżenia dotyczą pojedynczych elementów programu studiów inżynierskich – o profilu praktycznym.

Realizowany program kształcenia z punktu widzenia studentów umożliwia uzyskanie zakładanych efektów kształcenia. Jednostka posiada narzędzia e-learningu, jednak studenci zwracają uwagę na słabe przygotowanie kadry w tym zakresie. Sposób organizacji praktyk należy określić jako poprawny. Studenci mają zapewnione zajęcia do wyboru. Drobnych korekt wymagają karty przedmiotów.

3.2) Efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne dla profilu ogólnoakademickiego tworzą w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów I i II stopnia w niezbędnym zakresie spójną całość. Dostrzega się konieczność drobnych modyfikacji i uzupełnień w celu zapewnienia pełnej spójności efektów kształcenia, treści programowych, formy i metod dydaktycznych dla studiów inżynierskich.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Zajęcia na kierunku *zarządzanie* na studiach I i II stopnia prowadzi ogółem 80 osób. Wśród prowadzących zajęcia jest 5 profesorów, 8 doktorów habilitowanych, 59 doktorów i 8 magistrów. W większości reprezentują oni dziedzinę nauk ekonomicznych i takie dyscyplin jak: nauki o zarządzaniu i ekonomia – odpowiednio 40 i 16 osób. Drugą liczną grupą wśród nauczycieli są osoby reprezentujące nauki techniczne – 13 osób. Ponadto jest przedstawiciel nauk prawnych. Na studiach I stopnia zajęcia prowadzi 67 osób, w tym 12 przedstawicieli nauk technicznych i 55 przedstawicieli nauk społecznych w tym nauk ekonomicznych 47 osób i nauk prawnych 1 osoba. Na studiach II stopnia zajęcia prowadzi 41 osób, w tym 3 przedstawicieli nauk technicznych i 38 przedstawicieli nauk społecznych, w tym z dziedziny nauk ekonomicznych 36 osób. Osoby z wykształceniem magisterskich są asystentami lub współpracują z Uczelnią jako praktycy. Trzeba nadmienić, iż około 40 osób prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* współpracuje z przemysłem pełniąc rolę konsultantów lub ekspertów, wykonawców projektów. Nauczyciele akademicki posiadają kwalifikacje naukowe, w tym dorobek naukowy i odpowiednie dyplomy, a w wielu przypadkach i doświadczenie zawodowe powiązane ściśle z zakresem merytorycznym prowadzonych przedmiotów. Analiza dorobku naukowego kadry prowadzącej zajęcia pozwala stwierdzić, iż posiadają one dorobek naukowy bardzo wyraźnie odpowiadający zakresowi merytorycznemu prowadzonych zajęć. Zatem liczba nauczycieli akademickich, jak i struktura kwalifikacji naukowych oraz zawodowych kadry pozwala na realizację wszystkich zakładanych efektów kształcenia zarówno na profilu praktycznym, jak i ogólnoakademickim, w tym na ścieżce inżynierskiej i licencjackiej na studiach I stopnia oraz studiach magisterskich na studiach II stopnia.

Struktura kadry z uwagi na stopnie i tytuły naukowe zawiera 17% samodzielnych nauczycieli akademickich. Zatem celem strategicznym Wydziału powinno stać się wspieranie kadry w rozwoju naukowym i pozyskiwanie samodzielnych nauczycieli akademickich. W raporcie samooceny nadmienia się, iż kilka osób przygotowuje się do procedur habilitacyjnych.

4.2)

Załącznik nr 5- Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *zarządzanie*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. z 2014 r. poz. 131 oraz w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, lub przed rozpoczęciem semestru w przypadku zamian w zatrudnienia wpływających na minimum kadrowe, oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *zarządzanie* na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). W Uczelni wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. do 30 czerwca 2014 r., za wyjątkiem 5 osób, które weszły w skład minimum kadrowego od początku semestru letniego 2014/2015, tj. od 26.02.2015 r.

Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Wydział zgłosił do minimum kadrowego nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a ustawy, *nie krócej niż od początku semestru studiów*, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r. oraz § 13 ust. 1 rozporządzenia z dnia 3 października 2014 r., *tj. nie później niż od początku semestru studiów*.

Z informacji zawartych w tych oświadczeniach wynika, iż wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie.

Z uwagi na fakt, iż Wydział realizuje na studiach pierwszego stopnia dwa profile kształcenia: ogólnoakademicki i praktyczny, minimum kadrowe dla profilu ogólnoakademickiego zostało powiększone o co najmniej 30% minimum kadrowego kierunku studiów o profilu praktycznym, do którego zaliczani są nauczyciele akademicy posiadający doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia tego kierunku.

Analiza tej dokumentacji pozwala na stwierdzenie, iż wymagania określone w § 15 ust. 1 obu wymienionych wyżej rozporządzeń są spełnione, bowiem do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów na studiach pierwszego stopnia Uczelnia wskazała 23 osoby, z tego 7 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 16 doktorów.

W teczkach osobowych znajduje się również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *zarządzanie* co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (nauczyciele akademicy posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego) oraz co najmniej 60 godzin (nauczyciele akademicy posiadający stopień naukowy doktora), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r. oraz § 13 ust. 2 pkt. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 3 października 2014 r.

Analizując dorobek naukowy i dydaktyczny, a także doświadczenie zawodowe kadry prowadzącej zajęcia na studiach I i II stopnia można stwierdzić, iż w pełni odpowiadają potrzebom procesu dydaktycznego na kierunku *zarządzanie*. W strukturze kadry dominują przedstawiciele

nauk ekonomicznych, ale bardzo znaczącą grupę tworzą również przedstawiciele nauk technicznych, co odpowiada kształceniu inżynierskiemu na profilu praktycznym studiów I stopnia. Profil praktyczny ma zapewnioną kadrę z doświadczeniem zawodowym na ogół eksperckim. Minimum kadrowe dla kierunku *zarządzanie* o profilu ogólnoakademickim i praktycznym na studiach I stopnia i profilu ogólnoakademickim na studiach II stopnia tworzy 23 osoby (w raporcie samooceny wskazano 21 osób i uzupełniono o 2 dodatkowe osoby podczas wizytacji). Wśród 23 osób jest 7 samodzielnych nauczycieli akademickich, w tym 3 profesorów tytularnych oraz 16 doktorów. Obszar nauk społecznych reprezentuje 21 osób (w tym 6 samodzielnych nauczycieli akademickich), a obszar nauk technicznych 2 osoby (w tym 1 profesor tytularny i jeden doktor). Osoby wchodzące w skład minimum kadrowego zdobyły tytuły i stopnie naukowe oraz posiadają dorobek naukowy w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie ekonomia - 5 osób, a w dyscyplinie nauki o zarządzaniu - 15 osób zaś przedstawiciele obszaru nauk technicznych (2 osoby) posiadają dorobek w dyscyplinie inżynieria materiałowa (odpowiadającej zakładanym efektom kształcenia na studiach inżynierskich) .

Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe kierunku *zarządzanie* mają bogaty **dorobek publikacyjny** skoncentrowany na takich zagadnieniach jak: *zarządzanie* strategiczne, *zarządzanie* marketingowe, marketing relacji, *zarządzanie* zmianą, zarządzanie technologiami, inżynieria materiałowa, zarządzanie przedsiębiorstwem, *zarządzanie* kadrami. Szereg publikacji tych osób uzyskało nagrody i wyróżnienia; m.in.:

- **Nagroda w XI Konkursie na prace naukowe ogłoszonym przez Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania PAN, w kategorii: podręczniki**, grudzień 2014 - za podręcznik Podstawy zarządzania. Teoria i ćwiczenia, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012.
- **Nagroda w X konkursie na najlepsze prace naukowe ogłoszonym przez Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania Polskiej Akademii Nauk, w kategorii: prace habilitacyjne**, grudzień 2012 –*Relacje między strategią, a strukturą organizacyjną w przedsiębiorstwach sektora wysokich technologii*, Zeszyty Naukowe Nr 1095, Rozprawy Naukowe, Z. 409, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź 2011.
- **Nominacja do Nagrody Beta 2014 przyznawanej za wybitne osiągnięcia w dziedzinie zarządzania finansami** za pracę pt.: „Pomiar procesów migracji wartości przedsiębiorstw na polskim rynku kapitałowym”.
- **Nagroda „Outstanding Research Award” The Institute for Business and Finance Research (USA) za opracowanie** pt. “The Effectiveness of Business Research and Development in Emerging Economies, the Regional Analysis”.

Ponadto kilka osób posiada doświadczenie zawodowe jak długoletnia praca jako konsultanta, eksperta w firmach produkcyjnych i usługowych co odpowiada potrzebom kształcenia na profilu praktycznym na studiach I stopnia.

Skład minimum kadrowego na kierunku *zarządzanie* prowadzonego na Wydziale Organizacji i Zarządzania w perspektywie długookresowej jest w stabilny, bowiem 15 osób wskazanych do minimum kadrowego zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, zaś 8 osób– na czas określony, tj. do 30.09.2015 r. – 1 osoba, do 30.11.2015 r. – 1 osoba, do 29.09.2016 r. – 1 osoba, do 30.09.2016 r. – 1 osoba, do 9.12.2016 r. – 1 osoba, do 30.06.2017 r. – 1 osoba, do 31.08.2018 r. – 1 osoba oraz do 14.10.2029 r. – 1 osoba.

Dla wszystkich osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Na podstawie mianowania w Uczelni zatrudnionych jest 13 nauczycieli akademickich, zaś na podstawie umowy o pracę – 10 osób.

W stosunku do roku 2009, w którym odbyła się druga ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie*, nastąpiły pewne zmiany w składzie tego minimum, bowiem 12 osób (3 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 9 doktorów), to nauczyciele akademicy, którzy tworzyli to minimum w roku 2009.

Zgodnie z § 29 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370) Uczelnia prowadząca kierunek studiów w obszarze nauk społecznych oraz w obszarze nauk technicznych w dniu wejścia w życie ww. rozporządzenia (10 października 2014 r.) jest zobowiązana dostosować minimum kadrowe w zakresie proporcji liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów na danym kierunku studiów, do wymogów określonych w § 17 ust. 1 pkt. 8 nowego rozporządzenia, *do dnia 1 października 2015 roku*.

Zatem warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *zarządzanie*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1: 60, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.

Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń. Poszczególne przedmioty prowadzą osoby, których dorobek należy do dyscyplin naukowej z której te przedmioty się wywodzą. Zajęcia o charakterze praktycznym na studiach I stopnia na profilu praktycyzm prowadzą osoby z doświadczeniem zawodowym najczęściej eksperckim.

Kadra jest przygotowana do prowadzenia zajęć wspomagających technika e learningowymi, poprzez odpowiednie szkolenia. Przeprowadzone zostało szkolenie kadry - w zakresie korzystania z platformy WIKAMP, którego celem było pokazanie możliwości platformy w zakresie wspomagania procesu dydaktycznego, m. in. w zakresie zamieszczania materiałów dydaktycznych dla studentów, prowadzenia zdalnej komunikacji ze studentami, tworzenia testów, prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Studenci nieco krytycznie ocenili stopień przygotowania kadry do prowadzenia zajęć e-learningowych co wskazano w punkcie 3 raportu.

Załącznik nr 6. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Wizytowane zajęcia prowadzone były zgodnie z planem. Na Części zajęć z uwagi na ostatnie zajęcia odbywały się zaliczenia. Stopień trudności tematyki prac zaliczeniowych nie budził zastrzeżeń.

4.3).

Polityka kadrowa ma silne umocowanie w wewnętrznych regulacjach prawnych tj. w Statucie Uczelni, zarządzeniach Rektora w sprawie okresowych ocen wyników pracy nauczycieli akademickich, oraz w sprawie realizacji standardów kontroli zarządczej w PŁ

Polityka kadrowa na Wydziale Organizacji i Zarządzania preferuje zatrudnienie kadry odpowiadającej dorobkiem naukowym profilowi kierunków prowadzonych na Wydziale. Kadra akademicka ma zapewnione możliwości rozwoju naukowego. System motywacyjny **obejmuje** premie za pomyślne postępowanie o nadanie tytułu naukowego profesora lub doktora habilitowanego, urlopy naukowe oraz nagrody za publikacje z największą punktacją. Skuteczność prowadzonej polityki kadrowej jest zauważalna gdyż 10 pracowników Wydziału obroniło prace doktorskie, 8 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, zaś 3 osoby zdobyły tytuł naukowy profesora.

Procedura doboru i weryfikacji kadry akademickiej oparta jest o bardzo szczegółowy schemat postępowania w wybranych sprawach osobowych który obejmuje rekrutację nauczycieli akademickich, proces zatrudnienia, okresową ocenę nauczycieli i zasady dla przyznawania odznaczenia i nagrody. Na Wydziale przeprowadzana jest okresowa ocena nauczycieli akademickich zgodnie z zasadami określonymi w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w wewnętrznych regulacjach Uczelni. Opracowany arkusz oceny nauczyciela akademickiego uwzględnia ocenę dorobku naukowego, dorobku dydaktycznego i organizacyjnego a także opinie studentów wyrażoną w badaniach ankietowych. Ocena jest realizowana przy pomocy elektronicznego formularza jednolitego dla wszystkich pracowników PŁ. Dodatkowo każdy

pracownik podlega ocenie prowadzonych przez niego zajęć w ramach hospitacji zgodnie z wymogami Uczelni.

Uczelnia wspiera rozwój kadry naukowej poprzez system stypendialny dla młodej kadry, możliwości finansowania udziału w konferencjach, w tym w szczególności o charakterze międzynarodowym, wspierania udziału w wymianie międzynarodowej.

Finansowanie badań naukowych odbywa się poprzez wykorzystanie dotacji na działalność statutową, badania własne oraz zadania służące rozwojowi młodych pracowników, środków uzyskiwanych z tytułu grantów i NCN, projektów realizowanych z funduszy strukturalnych i innych źródeł. W latach 2010-2015 na badania naukowe prowadzone na Wydziale Organizacji i Zarządzania przeznaczono blisko 4 mln zł. Znaczący udział miały granty finansowane przez NCN lub Ministerstwo – około 3 mln złotych.

Uczelnia zapewnia również możliwości podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych jak np. szkolenie w ramach projektu: „Podnoszenie jakości zasobów ludzkich poprzez warsztaty i szkolenia nauczycieli akademickich i pracowników administracji oraz osób pełniących funkcje kierownicze”, uruchomionego przez Dział Rozwoju Uczelni i Zasobów Ludzkich przy PŁ.

Na spotkaniu Zespołu Oceniającego z kadrami brali udział bardzo licznie zgromadzeni pracownicy stanowiący minimum kadrowe oraz prowadzący zajęcia na kierunku *zarządzanie*. Obecnych było około 50 pracowników. Przewodnicząca przedstawiła cele wizytacji jak i nakreśliła „nowe” kryteria oceny programowej i instytucjonalnej Opinie nauczycieli akademickich, którzy przybyli na spotkanie, koncentrowały się wokół perspektyw kształcenia na akredytowanym kierunku studiów. Uczestnicy spotkania:

- podkreślali konieczność prowadzenia kształcenia inżynierskiego na kierunku *zarządzanie*. Uważali, że kompetencje inżynierskie wzbogacą kwalifikacje absolwentów tego kierunku studiów. Wskazywali na różnice w zakresie kwalifikacji między absolwentami studiów technicznych, a inżynierskich realizowanych na kierunku *zarządzanie*,
- zauważali potrzebę włączania studentów, zwłaszcza na studiach II stopnia o profilu ogólnoakademickim w prace naukowe realizowane przez Wydział,
- podkreślali istotność rozwoju naukowego, zwłaszcza młodych pracowników oraz podnosili bariery utrudniające tę aktywność oraz konieczność wspierania pracowników przez Uczelnię,
- odnotowywali potrzebę zwiększenia procesu internacjonalizacji studentów zwłaszcza w ramach programów zagranicznych,
- zauważali dużą satysfakcję z realizowanych zajęć, potwierdzoną uzyskiwaniem przez studentów kończących studia pracy często w liczących się podmiotach gospodarczych krajowych i międzynarodowych.

Dyskusja dotyczyła kształcenia inżynierskiego o jego zasadności na kierunku *zarządzanie*. Kadra przedstawiała przykłady oczekiwań rynku pracy na specjalistów z zakresu zarządzania inżynierskiego. Dyskutowano o kompetencjach absolwentów kierunku *zarządzanie*. Podnoszono problem studiów II stopnia i uzyskiwania odpowiednich efektów kształcenia przy zróżnicowanej ścieżce studiów I i II stopnia. Kadra wyjaśniała specyfikę oferowanych specjalności zaś członkowie zespołu PKA podnosili problem spójności programowej specjalności z kierunkiem studiów *zarządzanie*. Dyskutowano o zasadach włączania studentów w projekty naukowe na studiach II stopnia. Kadra podkreślała korzyści płynące dla procesu dydaktycznego z wymiany międzynarodowej i realizowanych wspólnych projektów dydaktycznych z partnerskimi Uczelniami zagranicznymi.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku zarządzanie oraz ich struktura kwalifikacji naukowych, jak i zawodowych w pełni odpowiada potrzebom kierunku i zapewnia realizację zakładanych efektów kształcenia.

4.2) Dorobek naukowy i zawodowy kadry akademickiej jest zgodny z potrzebami procesu dydaktycznego. Zajęcia na profilu praktycznym prowadzi w znacznym stopniu kadra z doświadczeniem zawodowym. Minimum kadrowe jest spełnione. Do minimum kadrowego zaliczono 23 osoby, w tym 2 przedstawicieli obszaru nauk technicznych (1 profesor i 1 doktor) oraz 21 przedstawicieli obszaru nauk społecznych (6 samodzielnych nauczycieli akademickich i 15 doktorów), w tym reprezentujących swoim dorobkiem naukowym naukowych: nauki o zarządzaniu i ekonomia. Dorobek naukowy kadry tworzącej minimum jest skoncentrowany na takich zagadnieniach jak: *zarządzanie* strategiczne, *zarządzanie* marketingowe, marketing relacji, *zarządzanie* zmianą, zarządzanie technologiami, inżynieria materiałowa, zarządzanie przedsiębiorstwem, *zarządzanie* kadrami. Kilka osób posiada doświadczenie zawodowe, jak np. praca na stanowiskach konsultanta, eksperta w różnych firmach produkcyjnych i usługowych.

4.3) Polityka kadrowa sprzyja podnoszeniu kwalifikacji naukowych. Uczelnia zapewnia możliwość wymiany międzynarodowej kadry w celu doskonalenia kwalifikacji dydaktycznych i naukowych.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Siedziba Wydziału Organizacji i Zarządzania PŁ mieści się w zabytkowym kompleksie pałacowym w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 266. W skład kompleksu wchodzi: budynek D1 (pałac) o powierzchni całkowitej 2.386,80 m², budynek D5 o powierzchni całkowitej 305,12 m² oraz budynki D3/D4 o łącznej powierzchni całkowitej 894,67 m². W kompleksie usytuowane są: Dziekanat Wydziału, Biblioteka, dostępne dla studentów Pracownie Komputerowe. Drugi Budynek B9 na ul. Wólczańskiej 215, obejmujący 3300 m². Wydział dysponuje 20 salami wykładowymi oraz 5 pracowniami komputerowymi. Wszystkie sale wykładowe wyposażone są w komputery, rzutniki multimedialne, część sal posiada nagłośnienie.

Zespół oceniający podczas wizytacji dokonał oglądu wskazanych budynków oraz bardzo dobrze wyposażonych pracowni specjalistycznych, tj. ergonomii i informatycznych. Zajęcia prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich odbywają się w pracowniach specjalistycznych w tym na przykład: przedmiot materiały i technologie w elektronice i elektrotechnice w laboratorium systemów inżynierii elektrycznej, grafika inżynierska w pracowni rysunku technicznego, podstawy konstrukcji maszyn w laboratorium techniki i budowy maszyn, wytrzymałość materiałów w laboratorium wytrzymałości. Pracownie informatyczne są wyposażone w oprogramowanie specjalistyczne wspomagające realizację zakładanych efektów kształcenia na kierunku *zarządzanie* jak np. Microsoft Visio 2010, Autocad, Pro/engineer, Matlab, Symfonia. W raporcie samooceny przedstawiono szczegółowy opis możliwości wynikających z dostępu do programu MSDN AA. W skład produktów wchodzi systemy operacyjne, systemy serwerowe, pakiety z dziedziny zarządzania firmą, pakiety programistyczne oraz wiele innych produktów adresowanych do użytkownika zaawansowanego. Z Wydziału uprawnionych do uczestnictwa w programie jest łącznie 3000 osób - pracowników, studentów. Najchętniej pobierane programy to: Microsoft Project, Visio, Access, Project Professional, rodzina systemów serwerowych Microsoft Server, Microsoft Windows 7 oraz system Microsoft Windows 8.

Studenci mają zapewniony dostęp do Internetu. We wszystkich budynkach dostępna jest bezpieczna sieć bezprzewodowa Eduroam zarówno dla studentów jak i pracowników Wydziału.

Uczelnia zapewnia studentom dostęp do literatury zalecanej w sylabusach. Studenci mogą korzystać bowiem z zasobów Biblioteki Głównej jak i Wydziałowej. Biblioteka PŁ, należy do najnowocześniejszych bibliotek akademickich w kraju. Gromadzi literaturę naukową z dyscyplin reprezentowanych w Uczelni i szeroką paletę dziedzin pokrewnych. Zbiory są bardzo bogate i obejmują ponad: 250000 książek, 136857 czasopism, 232469 norm, patentów i innych zbiorów

specjalnych. Biblioteka PŁ udostępnia wiele elektronicznych źródeł informacji w postaci komputerowych baz danych (66), oraz czasopism elektronicznych (ok. 72000 tytułów). Trzeba też podkreślić iż Biblioteka posiada własną bazę danych BPL, którą jest „Bibliografia dorobku naukowego PŁ”, w wersji elektronicznej opracowywana od roku 1990. Od 2005 roku BPL tworzy także Bibliotekę Cyfrową PŁ. Od 2007 r. W murach BPL znalazła siedzibę także Galeria Sztuki BiblioArt. Do dyspozycji studentów jest czytelnia ogólna, czytelnia czasopism oraz dwie pracownie komputerowe. Biblioteka PŁ jest przygotowana do obsługi użytkowników niepełnosprawnych. Posiada stanowiska do pracy dla osób z dysfunkcją ruchu, niedowidzących oraz niewidomych. Zespół PKA odwiedził bibliotekę Wydziału. Biblioteka Wydziału gromadzi literaturę naukową głównie z zakresu organizacji i zarządzania oraz dziedzin pokrewnych. Księgozbiór liczy około 14 tysięcy woluminów książek, w tym 785 to pozycje wydane za granicą. Książki i czasopisma gromadzone są systematycznie. Gromadzone są podręczniki i monografie z zakresu: ekonomii, marketingu, zarządzania (organizacją, przedsiębiorstwem, zasobami ludzkimi, produkcją, jakością, logistyką), finansów i rachunkowości, BHP, ergonomii, informatyki, ochrony środowiska, prawa, integracji europejskiej, statystyki, ekonometrii, historii gospodarczej, filozofii, etyki biznesu, socjologii, a także encyklopedie, słowniki i leksykony. Prenumerata obejmuje 31 czasopism wydawanych w Polsce. W tym :*Ekonomista*, *ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*, *personel i Zarządzanie*, *Zarządzanie Jakością*, *Controlling* i *Rachunkowość Zarządcza*, *Marketing* i *Rynek*, *Marketing w Praktyce*),

Bazę dydaktyczną jednostki stanowią dwa budynki. Jeden przy ulicy Piotrkowskiej, w którym znajdują się głównie pokoje administracji Wydziału oraz dziekanat. Budynek nie jest przystosowany do osób z niepełnosprawnością ruchową. Obecnie na wizytowanym kierunku nie studiuje osoby niepełnosprawne. Gdyby jednak istniała taka potrzeba, władze jednostki deklarują, że plan będzie tak ułożony, by możliwie największa liczba zajęć odbywała się w budynku przystosowanym do osób niepełnosprawnych, jak to miało miejsce w latach poprzednich. Większość zajęć dydaktycznych studenci wizytowanego kierunku mają w budynku zlokalizowanym na kampusie Politechniki Łódzkiej, który jest przystosowany do osób niepełnosprawnych.

Uczelnia posiada również inne ułatwienia dla osób z niepełnosprawnością, nie tylko ruchową.

W opinii studentów liczba i powierzchnia sal, w których odbywają się zajęcia jest wystarczająca. Również sprzęt multimedialny zainstalowany w salach nie budzi żadnych zastrzeżeń studentów.

Z punktu widzenia studentów infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku umożliwia osiągnięcie założonych efektów. Studenci pozytywnie oceniają zmiany, jakie zaszły w ciągu kilku ostatnich lat.

Politechnika Łódzka - Wydział Organizacji i Zarządzania do wielu lat współpracują z prestiżowymi firmami i instytucjami regionu łódzkiego w zakresie praktyk zawodowych dla studentów kierunku *zarządzanie*. Dobór firm do których aplikują studenci w celu odbywania praktyki zawodowej jest bardzo staranny i daje pełne możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia zarówno dla studiów licencjackich jak i inżynierskich., Szczególnie cenną inicjatywą jest projekt Praktyka diamentowa, który tworzy możliwości płatnych staży zawodowych w firmach międzynarodowych. Studenci odbywają praktyki zawodowe w dużych korporacjach, firmach regionalnych o funkcjach przemysłowych i usługowych, MSP jak i instytucjach samorządowych, które zapewniają realizację zakładanych efektów kształcenia.

Część budynków i sal dydaktycznych jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Biblioteka PŁ jest przygotowana do obsługi użytkowników niepełnosprawnych. Posiada stanowiska do pracy dla osób z dysfunkcją ruchu, niedowidzących oraz niewidomych

Ocena końcowa 5 kryterium ogólne: *ocena: w pełni*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura dydaktyczna, w tym sale dydaktyczne, pracownie specjalistyczne oraz zasoby biblioteczne w pełni pozwalają na realizację zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia dba o rozwój bazy dydaktycznej. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku zapewnia osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Władze jednostki mają wypracowane działania na potrzeby osób z niepełnosprawnością.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Na Wydziale prowadzone są badania naukowe tematycznie związane z szeroko wyprofilowanym zakresem kierunku *zarządzanie*. Badania naukowe finansowane są z dotacji na badania statutowe oraz granty zewnętrzne. W ciągu ostatnich 5 lat pracownicy Wydziału uzyskali 26 grantów ze środków zewnętrznych (NCN, MNiSW), 5 grantów służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestniczyli w realizacji 2 projektów finansowych z funduszy strukturalnych UE. Tematyka badań związana jest z kanonem kierunku *zarządzanie*. Realizowano takie tematy badawcze jak:

- Wpływ sektora gospodarczego na wyniki w zakresie migracji wartości przedsiębiorstw.
- Integracja narzędzi rachunkowości zarządczej w program redukcji kosztów w przedsiębiorstwie produkcyjnym.
- Zmiany w kształtowaniu się zależności pomiędzy sferą realną a sektorem finansowym na tle doświadczeń po kryzysie w 2007r.
- Efektywność działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw –
- Uwarunkowania i perspektywy rozwoju przedsiębiorstw biotechnologicznych w Polsce. - -Analiza dynamiczna wpływu usieciowienia na kreowanie wartości przedsiębiorstwa
- Zarządzanie przedsiębiorstwami wysokiej technologii.
- Innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw w regionie łódzkim w latach 2010-2013.
- Zarządzanie sieciami organizacyjnymi na przykładzie klastrów i Centr Zaawansowanych Technologii.
- Zarządzanie innowacyjnymi przedsiębiorstwami.
- Popularność innowacji marketingowych w polskim sektorze MSP.
- Efektywność działań administracji publicznej na rzecz kreowania środowiska proinnowacyjnego dla MSP w regionie łódzkim.

Na Wydziale prowadzone są również projekty międzynarodowe, tj.

- Zarządzanie marką w kontekście rozwoju retro-marketingu. Realizowany we współpracy z naukowcami z Uczelni ESIEE we Francji.
- Wpływ Global Sourcing na funkcjonowanie przedsiębiorstw -
- Zarządzanie wiedzą chronioną w obszarach niszowych -

Wymiernym efektem badań naukowych prowadzonych na Wydziale w ostatnim roku było 283 publikacji naukowych opublikowanych w wysoko punktowanych czasopismach naukowych. Prowadzone tematy badawcze wspomagają realizację procesu dydaktycznego gdyż powstają nowe monografie i podręczniki zalecane w zdobywaniu wiedzy prowadzonych przedmiotów jak i w pisaniu prac dyplomowych jak np.:

- 2012 –Podstawy zarządzania. Teoria i ćwiczenia. Wyd. Oficyna Wolters Kluwer business;
- 2012- Zarządzanie małą i średnią firmą w teorii i w ćwiczeniach. Wydawnictwo Difin;
- 2012 Metody ilościowe w zarządzaniu organizacją. Poradnik z wykorzystaniem arkusza kalkulacyjnego Excel. Wyd. C.H.Beck;
- 2013 –Nauka o organizacji – ujęcie dynamiczne. Wyd. Oficyna Wolters Kluwer business;
- 2015 –Kompilacja metod i technik zarządzania. Wyd. Oficyna Wolters Kluwer business.

Studenci biorą udział w badaniach naukowych i tak np. w projekcie „Global University Entrepreneurial Spirit Student's Survey 13”, którego celem jest odkrywanie i pielęgnowanie ducha przedsiębiorczości wśród studentów, wzięło udział 1108 studentów Politechniki Łódzkiej w tym studentów kierunku *zarządzanie*. Ponadto studenci biorą udział w badaniach poprzez udział w Kołach Naukowych. Wśród aktywnie działających kół naukowych można wymienić:

- Koło Naukowe Zarządzania Zasobami Ludzkimi „Experience”, zajmujące się tematyką zarządzania zasobami ludzkimi. W ostatnim roku zorganizowało projekt szkoleń w szkołach średnich województwa łódzkiego „Matura i co dalej, czyli jak dobrze przygotować się do egzaminu maturalnego”. Projekt zajął 1. miejsce w kategorii "Kariera i rozwój osobisty" w konkursie organizowanym przez PZU SA.

- Koło Naukowe Ludzie – Biznes – Technologie (LBT) - Organizuje spotkania z osobami, które już osiągnęły sukces na rynku, warsztaty doskonalące umiejętności praktyczne z zakresu umiejętności menedżerskich. Corocznie organizują konferencję naukową „Forum młodych menedżerów”.

- Koło Naukowe Zarządzania Produkcją i Konsultingu -. Głównymi zadaniami koła są rozwijanie i popularyzowanie dziedzin naukowych związanych z logistyką, *zarządzaniem* oraz produkcją, a także zdobywanie praktycznego doświadczenia w tych dziedzinach.

- Koło Naukowe Zarządzanie Sportem - zajmuje się organizacją oraz *zarządzaniem* w sporcie i dziedzinach go dotyczących. Zorganizowało akcję „Rowerem na Politechnikę”, zajmuje się prowadzeniem Uczelnianej ligi halowej, ściśle współpracuje z drużyną piłkarską Wydziału

.. Studenci zgromadzeni w Kołach Naukowych zdobywają doświadczenie w realizacji prac badawczych. Wynikiem wkładu studentów w projekty badawcze jest wzrastająca liczba publikacji. Wykaz publikacji z udziałem studentów zespół oceniający otrzymał do wglądu.

Prowadzone badania naukowe znajdują również podstawę dla formułowania tematyki prac dyplomowych.

Prowadzone są również projekty o charakterze eksperckim we współpracy z instytucjami otoczenia gospodarczego i społecznego jak:

- Projekt "ŁÓDZKIE - TYGIEL FIRM LOGISTYCZNYCH" -.

„Absorpcja wsparcia w zarządzaniu rozwojem mikro, małych i średnich przedsiębiorstw”. –

Bardzo istotny i kreatywny wpływ na realizację procesu dydaktycznego ma współpraca międzynarodowa. Studenci kierunku *zarządzanie* mogą uczestniczyć w programach międzynarodowych na ogólnych zasadach obowiązujących wszystkich studentów. Oferta kierowana do studentów jest bardzo bogata i corocznie ulega poszerzeniu. Studenci mogą wyjeżdżać w ramach 50 umów Programu ERASMUS, zawartych przez Politechnikę Łódzką z Uczelniami partnerskimi z Belgii, Bułgarii, Czech, Estonii, Danii, Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Norwegii, Portugalii, Słowacji, Szwecji, Turcji, Węgier, W. Brytanii, Włoch. Liczba studentów wyjeżdżających za granicę wzrasta, jak również liczba studentów przyjeżdżających. W ostatnich latach wyjechało w ramach kierunku *zarządzanie* 34 osób, przyjechało 21 studentów z Uczelni partnerskich, Wydział Organizacji i Zarządzania realizuje ponadto umowy zagraniczne dotyczące praktyk wymiennych, których zakres dotyczy również kierunku *zarządzanie* z 3 Uczelniami Państwową Akademią Finansów we Lwowie, Kijowskim Instytutem Biznesu i Technologii w Kijowie oraz Państwowym Uniwersytetem w Nowgorodzie Wielkim w Rosji.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Organizacji i Zarządzania uczestniczyli w latach 2010-2015 w wielu projektach międzynarodowych, w tym zorientowanych na budowanie nowych propozycji programowych, z których można wymienić :

- The International Project: Integrated System of Modular Computer Aided Education in Economics and Technical Sphere, Project in the Framework of the program of the European Social Fund and the Ministry of Education, Youth and Physical Education of the Czech Republic and the Operational Programme Education and Competitiveness. Project is coordinated in years 2012-2015 by VSB-TUO, Czech Republic,

- The International Contract for the development of copyright works – lectures in the English language -from the project: The Development of Language Skills in the Academics of VSB-TUO, InterDV, Project in the Framework of the program of the European Social Fund and the Ministry of Education, Youth and Physical Education of the Czech Republic and the Operational Programme Education and Competitiveness.
- Przygotowanie i realizacja nowych kierunków studiów w odpowiedzi na współczesne potrzeby rynku pracy i wymagania gospodarki opartej na wiedzy, financed under European Social Fund (ESF),
- udział w komitetach naukowych i stała współpraca w latach 2012 – 2015: International Conference RaDMI – Serbia, Medunarodna Konferencija KODiP – Czarnogóra,
- „Edukacja dla rozwoju badań i innowacji” Projekt finansowany jest ze środków funduszy norweskich i funduszy EOG, a jego wpływ na proces dydaktyczny to: zbadanie zapotrzebowania rynku na osoby zarządzające projektami badawczo-rozwojowymi; stworzenie programu specjalności przygotowującej menedżerów prowadzących projekty badawczo-rozwojowe oraz wprowadzenie jej na studiach II-go stopnia na kierunku *Zarządzanie*; przygotowanie podręcznika dla studentów oraz przeszkolenie pracowników naukowo-dydaktycznych;
- - JEAN MONNET;: „European integration Course for International Faculty of Engineering”. W rezultacie projektu dokonano modyfikacji programu przedmiotu „European Integration” realizowanego w ramach kierunku „Business and Engineering” (IFE), zakupiono publikacje, w tym podręczniki na temat integracji europejskiej w języku angielskim i francuskim, a także zorganizowano kilka seminariów i debat angażujących studentów w tematykę Unii Europejskiej.
- - JEAN MONNET; „Basic of European Integration”. Efektem projektu było: Organizacja warsztatów tematycznych poświęconych funkcjonowaniu firm na rynku europejskim. Wizyty w przedsiębiorstwach prowadzących działalność międzynarodową. Konferencje studenckie połączone z częścią praktyczną (zwiedzanie zakładów produkcyjnych).

Pracownicy Wydziału są angażowani do współpracy przez redakcje różnych czasopism zagranicznych takich jak: Journal of Strategy and Management; Human Resource Management; „Recent advances in energy, environment and economic development”, FIBRES&TEXTILES in Eastern Europe, Management & Gouvernance, Human Factors and Ergonomics, Management „Science R&D Management”,

Kadra akademicka uczestniczy w stażach międzynarodowych co wzbogaca zarówno warsztat naukowy jak i dydaktyczny .Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku zarządzanie wizytowali takie Uczelnie jak:

- Portugalia, Lizbona, Universidade Europeia,, Francja, Grenoble Ecole de Management,
- (Katedra Podnikání a Managementu), Vysoká Škola Podnikání (VŠP) - Business School Ostrava,
- (Department of Managerial Economics, Strategy and Innovation – MSI) na Wydziale Ekonomii i Biznesu (Faculty of Economics and Business), Katolicki Uniwersytet w Leuven (Katholieke Universiteit Leuven).

Wiele innych inicjatyw międzynarodowych zostało opisane szczegółowo w raporcie samooceny. Na podstawie informacji uzyskanych podczas wizytacji w tym na spotkaniu z kadłą trzeba podkreślić bardzo dużą aktywność Wydziału w zakresie internacjonalizacji kształcenia na kierunku *zarządzanie*.

Studenci wizytowanego kierunku działają w ramach kilku kół naukowych funkcjonujących na Wydziale Organizacji i Zarządzania. W opinii przedstawicieli kół naukowych obecnych na spotkaniu z ZO PKA, aktywnie w prace kół naukowych angażuje się około 100 osób, w większości studentów wizytowanego kierunku. Studenci działający w kołach naukowych mają do dyspozycji pomieszczenia, w których mogą przechowywać dokumentację koła. Koła naukowe mogą liczyć na dofinansowanie działalności przez władze Wydziału, mogą również korzystać z sal jednostki. Aktywni studenci mogą liczyć na udział w pracach naukowych i projektach prowadzonych przez pracowników naukowych Wydziału, co ocenia się pozytywnie.

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że studenci byli w ostatnich kilku latach autorami lub współautorami 40 artykułów i publikacji.

Studenci mają możliwość rozwoju swoich umiejętności badawczych również na studiach II stopnia realizując przedmiot „badania operacyjne” oraz pracę dyplomową, która zgodnie z regulaminem dyplomowania musi mieć charakter badawczy i być opracowana z zastosowaniem metod i technik badawczych.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: ocena:, w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Na Wydziale prowadzone są prace badawcze z zakresu tematyki związanej z kierunkiem zarządzanie. Efekty prowadzonych badań wzbogacają proces dydaktyczny poprzez nowe podręczniki i monografie, tematykę prac dyplomowych oraz włączenie studentów do realizacji projektów naukowych., Studenci publikują swoje prace naukowe. Współpraca międzynarodowa jest bardzo rozwinięta i wpływa bardzo korzystnie na proces dydaktyczny tworząc możliwości realizacji wspólnych projektów naukowych z partnerami zagranicznymi i pozyskując doświadczenia i dobre praktyki w zakresie procesu dydaktycznego Uczelni partnerskich. W jednostce funkcjonuje kilka kół naukowych, których aktywnie działają studenci wizytowanego kierunku. Studenci biorą udział w badaniach naukowych i w publikacji wyników. Studenci mają również możliwość poszerzania umiejętności badawczych w ramach studiów drugiego stopnia.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Rekrutacja na studia w Uczelni odbywa się na podstawie „Zasad przyjęć na studia pierwszego i drugiego stopnia w Politechnice Łódzkiej w roku akademickim 2014/2015” wprowadzonych uchwałą senatu nr 7/2013 z dnia 29 maja 2013 r. Zgodnie z wspomnianym dokumentem o przyjęciu na studia pierwszego stopnia decyduje miejsce na liście rankingowej zgodnie z wynikiem egzaminu maturalnego, zaś o przyjęciu na studia drugiego stopnia decyduje ocena ukończenia studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich lub równorzędnych oraz ocena z rozmowy kwalifikacyjnej. Studenci ocenili takie procedury jako słuszne i zapewniające prawidłowy dobór kandydatów.

Uczelnia powołuje Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną oraz Wydziałowe komisje rekrutacyjne. Kandydat na studia ma prawo odwołać się do Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej.

Informację o szczegółowe o kierunku można uzyskać w dziekanacie oraz na stronie internetowej Uczelni.

7.2)

Programy studiów oraz liczba godzin z poszczególnych przedmiotów są dostosowane do zakresu materiału i czasu potrzebnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

W opinii studentów przedstawionej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, czas przeznaczony na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia jest właściwy. System oceny osiągnięć studentów jest w opinii studentów zrozumiały, obiektywny i sprawiedliwy oraz zorientowany na proces uczenia się.

Studenci przyznali, że są oceniani obiektywnie, na podstawie zdobytej wiedzy i umiejętności oraz mają zapewnioną możliwość wglądu do swoich prac w celu uzyskania informacji na temat popełnionych błędów. Wymagania oraz forma weryfikacji efektów kształcenia, które są przedstawiane podczas pierwszych zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich, są konsekwentnie realizowane jednakowo wobec wszystkich studentów.

W przypadku uzasadnionych wątpliwości co do oceny lub przebiegu egzaminu studenci mogą, na podstawie § 20 Regulaminu Studiów ubiegać się o przeprowadzenie zaliczenia lub egzaminu komisyjnego. Decyzję w tej sprawie podejmuje dziekan. Studenci ocenili zaproponowaną procedurę jako odpowiednią, przyznając jednocześnie, że nie korzystali nigdy z zaliczenia lub egzaminu komisyjnego. Zespół Oceniający zwrócił jednak uwagę na konsekwencje niezdanego egzaminu/zaliczenia komisyjnego. Dziekan może podjąć decyzję o powtarzaniu przedmiotu, powtarzaniu semestru lub skreśleniu listy studentów. Ponadto decyzja dziekana w tym względzie nie jest obostrzona żadnymi warunkami. ZO PKA uważa iż należy rozważyć wprowadzenie dodatkowych warunków, w zakresie możliwości skreślenia studenta z listy.

7.3)

Uczelnia posiada kartę Erasmus+, a za działania związane z wyjazdami w ramach tego programu odpowiada biuro współpracy z zagranicą. Studenci pozytywnie ocenili zaangażowanie z jakim prowadzący zajęcia promują udział w międzynarodowych wymianach.

W minionych trzech latach na wyjazd zagraniczny w ramach Erasmus wyjechało łącznie 49 studentów wizytowanego kierunku. Uczelnia bierze również udział w programie „Polski Erasmus dla Ukrainy”. Na wizytowanym kierunku studiuje również studenci zagraniczni przyjeżdżający w ramach wyżej wspomnianych programów. W roku akademickim 2014/2015 było to łącznie 6 osób, a w ciągu ostatnich trzech lat – 34 osoby.

Nauka języków obcych na wizytowanym kierunku jest w opinii studentów dobra. Studenci na początku semestru deklarują swój poziom znajomości języka, co przekłada się na stworzenie dwóch poziomów nauczania języka. Studenci zwrócili jednak uwagę na brak grupy rozpoczynającej naukę na poziomie C1 dla osób z zaawansowaną znajomością języka, co w opinii samych zainteresowanych skutkuje brakiem zadowalających postępów w nauce języka.

7.4)

Opieka dydaktyczna i naukowa

W opinii studentów wizytowanego kierunku nauczyciele akademicy dobrze wypełniają swoje obowiązki. Punktualnie rozpoczynają i kończą zajęcia, są dostępni w czasie wyznaczonych konsultacji, które są dostosowane do potrzeb studentów.

Studenci wizytowanego kierunku mają zapewnioną możliwość indywidualizacji kształtowania ścieżki edukacyjnej poprzez wybór specjalności. Regulamin studiów umożliwia studiowanie według IPS. Studenci mają ponadto kilka przedmiotów do wyboru.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci przyznali, że korzystają z sylabusów, a informacje przekazane przez prowadzących są wystarczające. Karty przedmiotów zawierają następujące informacje: nazwę przedmiotu, koordynatora przedmiotu, formy zajęć, liczbę godzin i punktów ECTS, treści kształcenia, przedmiotowe efekty kształcenia wraz ze sposobami ich weryfikacji, literaturę podstawową i uzupełniającą, oraz formę zaliczenia przedmiotu. Ustalono jednak brak określenia łącznego czasu pracy studenta z podziałem na rodzaje aktywności, co ocenia się negatywnie.

Studenci wizytowanego kierunku pozytywnie oceniają pracę dziekanatu, biura dziekana i rektora. Wszystkie informacje, ogłoszenia, godziny otwarcia i dyżury są dostępne za pośrednictwem strony internetowej Uczelni.

Jednostka powołuje opiekunów lat z pośród nauczycieli akademickich, a wszelkie problemy i wnioski w imieniu studentów zgłaszają starości poszczególnych roczników, co w opinii studentów jest wystarczające. W jednostce nie opracowano sformalizowanego systemu zgłaszania skarg lub załatwiania i rozpatrywania sytuacji konfliktowych.

W opinii studentów władze Uczelni oraz Wydziału podejmują ciągłe działania na rzecz poprawy warunków studiowania. Studenci są zadowoleni z podjętych studiów i zauważają wsparcie Uczelni i Wydziału w zdobywaniu efektów uczenia się.

Na wizytowanym kierunku nie studiuje osoby niepełnosprawne, w związku z czym ocena faktycznego wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością nie jest możliwa.

Proces dyplomowania na wizytowanym kierunku studenci ocenili jako dobry. Wybór tematów prac dyplomowych następuje rok przed planowym zakończeniem studiów. Studenci wybierają promotora, a następnie mogą zaproponować swój temat pracy dyplomowej lub proszą promotora o wyznaczenie tematu. Pracy dyplomowej towarzyszy seminarium dyplomowe, w czasie którego studenci indywidualnie konsultują bieżące postępy w realizacji pracy dyplomowej. W Uczelni funkcjonuje kontrola antyplagiatoza, a studenci są świadomi konsekwencji plagiatu.

Opieka materialna

W opinii studentów wizytowanego kierunku system przyznawania pomocy materialnej działa dobrze i nie budzi żadnych zastrzeżeń. Stypendia są przyznawane sprawnie, wypłacane na czas, oraz w odpowiedniej wysokości. Również wnioski w opinii studentów są czytelne i nie sprawiają problemów.

Odmienne zdanie w zakresie organizacji procesu przyznawania stypendiów mają przedstawiciele Wydziałowych struktur samorządu studenckiego. W ich opinii niezbędna jest pomoc dla pracownika dziekanatu zajmującego się stypendiami. Z relacji studentów wynika, że obecnie do pomocy zapraszani są studenci niezwiązani z pracami komisji stypendialnej. Należy zwrócić uwagę na szczególnie wrażliwe dane osobowe jakie zawierają wnioski stypendialne, w związku z czym zaangażowanie osób niebędących członkami komisji stypendialnej jest dyskusyjne.

Uczelnia dokonała właściwego podziału funduszu pomocy materialnej, a na wizytowanym kierunku przyznano stypendia rektora dla najlepszych studentów z zachowaniem ustawowych limitów.

Uczelnia prowadzi własne domy studenckie, które są dobrze oceniane przez studentów. Władze Wydziału mogą nagrodzić studenta, który szczególnie przysłużył się dla Wydziału, np. poprzez wdrożenie innowacyjnego rozwiązania ułatwiającego pracę Wydziału.

Działalność wspierająca

W Politechnice Łódzkiej oraz na Wydziale Organizacji i Zarządzania działają organy Samorządu Studenckiego, w którym przedstawiciele wizytowanego kierunku mają swoich reprezentantów. Rolę łącznika pomiędzy samorządem studenckim a studentami pełnią starości poszczególnych lat.

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym przewodnicząca samorządu Wydziałowego oceniła współpracę z władzami Wydziału jako partnerską. Postulaty studentów są poddawane pod dyskusję i brane pod uwagę.

W Uczelni działa biuro karier funkcjonujące jako sekcja w strukturach Działu Innowacji i współpracy z gospodarką. W ramach swojej działalności biuro karier oferuje studentom: szkolenia z prowadzenia działalności gospodarczej, szkolenia miękkie, szkolenia organizowane przez pracodawców, coaching i doradztwo zawodowe. Biuro karier prowadzi ponadto bazy ofert pracy i CV studentów oraz organizuje akademickie dni pracy. Pozytywnie należy ocenić współpracę biura karier z studenckim kołem naukowym zarządzania zasobami ludzkimi przy organizacji targów pracy. Studenci bardzo pozytywnie oceniają funkcjonowanie biura karier.

Na szczególną uwagę zasługują dwa programy oferowane najzdolniejszym studentom Uczelni. Pierwszym z nich jest diamentowa praktyka, program 3-miesięcznych płatnych staży oferowanych przez największe firmy z Łodzi połączonych z intensywnym programem rozwojowym. Drugi program to Interdyscyplinarna Szkoła Innowacji będąca wspólnym przedsięwzięciem kilku Uczelni. Do programu co roku zapraszanych jest 40 najlepszych studentów z łódzkich Uczelni, którzy otrzymują wysokiej jakości program szkoleniowy, a następnie mają za zadanie wytworzyć innowacyjny projekt. W przypadku komercjalizacji zyski są dzielone pomiędzy studentów, trenerów i Uczelnie. W pierwszej edycji udało się z sukcesem wdrożyć 3 projekty

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: *ocena: w pełni*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady i procedury rekrutacji są przejrzyste i zrozumiałe i nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów. Niezbędne informacje dostępne są na stronie Internetowej Uczelni.

7.2) Studenci pozytywnie ocenili obowiązujący w Uczelni system weryfikacji osiągnięć. Studenci są we właściwy sposób informowani o wymaganiach egzaminacyjnych oraz formie i sposobie zaliczania przedmiotów. W opinii studentów system oceny jest obiektywny.

7.3) Uczelnia umożliwia uczestnictwo w programach międzynarodowych, z czego studenci chętnie korzystają.

7.4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów wizytowanego kierunku oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

Podstawy prawne funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) w Politechnice Łódzkiej określono w Uchwale Nr 3/2011 Senatu Politechniki Łódzkiej z dnia 30 marca 2011 roku w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Łódzkiej.

Kolejnymi wewnętrznymi aktami normatywnymi regulującymi budowę i funkcjonowanie systemu są:

- Zarządzenie Nr 11/2012 Rektora Politechniki Łódzkiej z dnia 31 października 2012 roku w sprawie komisji rektorskich, rzeczników dyscyplinarnych i pełnomocników w kadencji 2012 – 2016, w którym zostały powołane Uczelniane komisje zajmujące się jakością kształcenia w PŁ oraz pełnomocnicy Rektora, w tym: Pełnomocnik ds. Kształcenia, Pełnomocnik ds. Studenckich, Pełnomocnik ds. Rekrutacji,
- Zarządzenie Nr 8/2013 Rektora Politechniki Łódzkiej z dnia 19 kwietnia 2013 roku w sprawie koordynatorów w systemie zarządzania jakością PŁ i komisji w zakresie jakości kształcenia, w którym określone zostały szczegółowe zadania komisji zajmujących się jakością kształcenia.

Wskazane wyżej dokumenty analizowane łącznie przedstawiają obraz WSZJK, który aktualnie funkcjonuje w Politechnice Łódzkiej.

Podstawowym dokumentem jest Uchwała Nr 3/2011 Senatu w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Łódzkiej. Ma syntetyczną postać i ujmuje elementy WSZJK, podstawowe jednostki powołane do opracowania, wdrożenia i doskonalenia systemu oraz ich zadania, oraz zestaw podstawowych celów WSZJK. Zawarte w niej rozwiązania z punktu widzenia ich merytorycznych treści odpowiadają stanowi prawnemu właściwemu dla początkowego okresu budowania instrumentów jakości kształcenia. Dalekie są od przyjętych później i obowiązujących obecnie standardów określonych w rozporządzeniach MNiSW oraz dokumentach PKA.

Pewnym uzupełnieniem tak opisanego WSZJK jest Zarządzenie Rektora Politechniki Łódzkiej z dnia 31 października 2012 roku w sprawie komisji rektorskich, rzeczników dyscyplinarnych i pełnomocników w kadencji 2012 – 2016. Jego zasadniczą część dotyczy personalnych powołań pracowników PŁ do komisji rektorskich, w tym także Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia i Uczelnianej Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz Pełnomocnika

Rektora ds. Jakości. Należy także dodać, to zarządzenie to w sposób bardzo syntetyczny określa zadania wszystkich powołanych w tym wewnętrznym akcie prawnym jednostek. Dotyczy to również jednostek funkcjonujących na rzecz doskonalenia jakości kształcenia.

Istotnym z punktu widzenia określenia zasad budowy i funkcjonowania WSZJK jest Zarządzenie Rektora Politechniki Łódzkiej z dnia 19 kwietnia 2013 roku w sprawie koordynatorów w systemie zarządzania jakością PŁ i komisji w zakresie jakości kształcenia. To najpełniejszy i najbardziej aktualny dokument wewnętrzny Politechniki, który reguluje wdrożenie WSZJK. Określa on w sposób szczegółowy zadania podmiotów działających na rzecz budowy kultury jakości kształcenia, zarówno tych funkcjonujących na poziomie całej Uczelni jak i jej jednostek podstawowych.

Ocena tych dokumentów z punktu widzenia aktualnie obowiązujących standardów budowy i funkcjonowania WSZJK w sektorze szkół wyższych upoważnia do stwierdzenia, że system został określony poprzez wskazanie tylko niektórych jego aspektów, a ich opis i stopień uszczegółowienia jest różny. Najlepiej opisany jest aspekt strukturalny sprowadzony do określenia jednostek (ciał koleżeńskich Uczelni, organów jednoosobowych oraz jednostek organizacyjnych tworzących strukturę WSZJK), które uczestniczą w procesie analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Określono również zbiór zadań tych podmiotów. Istotnego uzupełnienia, a przede wszystkim aktualizacji, wymaga aspekt funkcjonalny systemu, opisujące jego zadania, który stanowi podstawę procesu budowania kultury jakości kształcenia. Słabą stroną systemu jest aspekt instrumentalny, który powinien ustalać pełny zestaw instrumentów analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Brak jest aspektu czynnościowego, który określałby procedury realizacji zadań oraz ustalił tryb ich wykonywania.

Ocena tak zbudowanego WSZJK w Politechnice Łódzkiej, ale i na Wydziale Organizacji i Zarządzania nie może być satysfakcjonująca. Wynika ona z nie respektowania istotnych jego elementów, które w konsekwencji prowadzą do niewspółmiernie małej, w stosunku do jego potencjalnych możliwości, efektywności. Ocena jakości kształcenia dotycząca innych kryteriów oceny przedstawiona w poprzednich częściach tego Raportu z Wizytacji potwierdza relatywnie małą skuteczność WSZJK.

Władze Politechniki, jak to ustalono w toku analizy dokumentacji oraz spotkań z osobami odpowiedzialnymi na doskonalenia jakości kształcenia na poziomie Uczelni, podjęły zdecydowane przedsięwzięcia zmierzające do rozwiązania tego problemu. Sprowadzają się one do zbudowania kompleksowego systemu zarządzania jakością, którego elementem ma być WSZJK.

Z udostępnionej Zespołowi Oceniającemu informacji wynika, że prace nad rozpoczęciem wdrożenia tego systemu rozpoczęto 1.10.2012. W okresie do 17.04 2013 opracowano założenia systemu, a od 24.04 2013 rozpoczęto szkolenie. Obejmowało ono m.in. organizację studiów podyplomowe dla pracowników PŁ „Zarządzanie Jakością w Uczelniach”, w ramach, których przygotowana część kadry do pełnienia obowiązków koordynatorów i osób wspierających wprowadzanie filozofii zarządzania jakością w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Uczelni. Okres od 10.06.2013 do 16.11.2014, to czas na opracowywanie procedur systemowych. W mniej więcej w tym samym czasie projektowano system informatyczny. Zakończenie wszystkich prac i pełne wdrożenie systemu zarządzania jakością w PŁ przewiduje się na początek 2016 roku.

Należy także dodać, że władze Politechniki wykazywały duże zainteresowanie jego budową. Potwierdza to treść Biuletynu Senatu nr 154/24/2014 przedstawiająca Uchwały i najważniejsze ustalenia przyjęte przez Senat Politechniki na posiedzeniu w dniu 26.11.2014. Wynika z niego, że Senat zapoznał się ze sprawozdaniem z realizacji wdrożenia w Politechnice Łódzkiej systemu zarządzania jakością i ocenił jego przebieg.

Ocena WSZJK w świetle podanych wyżej informacji ulega zmianie. Zespół Oceniający PKA dostrzegając dużą innowacyjność, kompleksowość oraz stan zaawansowania procesu wdrażania systemu zarządzania jakością w Politechnice, którego składnikiem jest WSZJK, pozytywnie ocenia zasady budowy i funkcjonowania instrumentu doskonalenia jakości kształcenia i wyraża nadzieję, że WSZJK będzie wykorzystywany w deklarowanym przez władze Politechnik terminie.

Przyjęte i syntetycznie omówione wyżej wewnętrzne aktyw normatywne, uzupełnione podstawowymi dokumentami wyznaczającymi zasady funkcjonowania Szkoły, takimi jak: Statut PŁ oraz Regulamin Organizacyjny Uczelni, określają strukturę zarządzania kierunkiem *zarządzanie* ukierunkowaną na analizę, ocenę i doskonalenie jakości kształcenia.

Najwyższym organem kolegialnym Politechniki Łódzkiej jest Senat. Do kompetencji Senatu należy, między innymi, uchwalanie regulaminów studiów, podejmowanie uchwał w sprawie tworzenia i likwidacji kierunków studiów, określanie, w drodze uchwały, efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, przyjmowanie sprawozdań w celu dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia.

Działalnością całej Uczelni kieruje Rektor. Rektor podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących Uczelni, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych przez ustawę lub statut do kompetencji innych organów Uczelni lub Kanclerza. Rektor, między innymi, opracowuje i realizuje strategię rozwoju Uczelni, uchwalaną przez Senat, sprawuje nadzór nad działalnością dydaktyczną i badawczą Uczelni oraz nad wdrożeniem i doskonaleniem Uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Dla realizacji zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Rektor Politechniki powołał Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia i Uczelnianą Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz Pełnomocnika Rektora ds. Jakości oraz podobne Komisje we wszystkich podstawowych jednostkach organizacyjnych Uczelni.

Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia została zaangażowana do opracowania strategii zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni, określania odpowiednich procedur, tworzenia dokumentacji niezbędnej do efektywnego działania WSZJK, ciągłego doskonalenia systemu. W tym także do analizy trendów i sytuacji na rynku edukacyjnym krajowych i międzynarodowym i dostosowaniem dydaktyki PŁ do zmieniających się wymagań w tym zakresie.

Uczelniana Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia została zobowiązana do monitorowania i analizy jakości kształcenia w Uczelni, a w tym do oceny programów kształcenia, realizacji wytycznych przez jednostki w zakresie realizacji i doskonalenia procesu kształcenia, ocena wyników badań interesariuszy.

Na poziomie jednostek organizacyjnych analogiczne Komisje mają realizować cele wyznaczone przez komisje Uczelniane, opierając się przygotowanych procedurach i dokumentach.

Koordynatorzy systemu zarządzania jakością na Uczelni mają za zadanie, w ramach współpracy z Pełnomocnikiem Rektora PŁ ds. Jakości oraz Działem Jakości, koordynować, inicjować oraz wspomagać prace i prowadzić nadzór nad działaniami zmierzającymi do zapewnienia i doskonalenia jakości w jednostce, wykonywać zadania audytowe, uczestniczyć w przeglądach zarządzania oraz analizować sprawność systemu.

Oceniając strukturę zarządzania kierunkiem *zarządzanie* ukierunkowaną na analizę, ocenę i doskonalenie jakości kształcenia a także dokonywanie kompleksowej oceny efektów kształcenia należy zauważyć, że respektuje ona podstawowe wymogi formalne. Wszystkie wyróżnione podmioty funkcjonują w oparciu do wewnętrzne normy prawne. Zakres zadań wymaga uzupełnienia o te wynikające z kryteriów oceny jakości kształcenia przyjętych w nowym Statucie PKA.

To, co będzie z pewnością nowym istotnym wyzwaniem dla tych podmiotów funkcjonujących na rzecz doskonalenia jakości kształcenia to ustalenie i uspołnienie zasad ich działania, w tym także zakresu zadań, kompetencji i odpowiedzialności w związku z wdrażaniem systemu zarządzania jakością w Politechnice Łódzkiej.

Analizując przedłożone podczas wizytacji dokumenty dotyczące funkcjonowania WSZJK w WOiZ Politechniki możemy z pełnym przekonaniem stwierdzić, że system ten nie tylko, że został stworzony, ale także funkcjonuje. Potwierdza to cała przedłożona Zespołowi Oceniającemu do wglądu dokumentacja opisująca funkcjonowanie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WKJK). Funkcjonowanie odzwierciedlają posiedzenia Komisji, które, w okresie ostatniego roku akademickiego, odbyły się w następujących terminach: 1.10.2014, 22.10.2014, 19.11.2014, 10.12.2014, 21.01.2015, 25.02.2015, 18.03.2015, 22.04.2015 i 20.05.2015. W najbliższym okresie

planowane są jeszcze dwa posiedzenia w dniu 24.06.2015 oraz 2.09.2015. Wszystkie one dotyczyły szeroko rozumianej problematyki ciągłego doskonalenia działań projakościowych na Wydziale i były zgodne z określonym dla tej jednostki zakresem zadań.

Zespołowi oceniającemu przedstawiono także dokumentację działalności Wydziałowej Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia (WKOJK). Odnosi się ona do posiedzeń Komisji, które zorganizowano w następujących terminach: 1.10.2014, tryb obiegowy uzupełniony o 29.10.2014, 12.11.2014, 03.12.2014, 14.01.2014, 18.02.2015, 11.03.2014, 11.03.2014, 17.06.2015. Do końca semestru zaplanowano zorganizowanie dwóch posiedzeń Komisji w dniach 15.07.2015 oraz 2.09.2015. Analiza dokumentacji potwierdza realizację zadań Komisji odpowiadających ocenie programów kształcenia oraz doskonaleniu czynników te jakość determinujących.

Reasumując można stwierdzić, że Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej określił strukturę WSZJK. Jego wewnętrzna budowa daje podstawy do stwierdzenia, że stworzony system umożliwi dokonywanie oceny programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości efektów kształcenia. Wydział prowadził przedsięwzięcia dotyczące oceny efektów kształcenia.

Oceniając skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia w Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki należy stwierdzić, że identyfikuje się szereg przedsięwzięć, ukierunkowanych na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. Są one podejmowane przez jednostki powołane do analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Istotnym wsparciem dla prowadzonych na Wydziale przedsięwzięć projakościowych są działania realizowane przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia i Uczelnianą Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz Pełnomocnika Rektora ds. Jakości. Nie można również zapomnieć i pomocy, którą udzielają władze Wydziału oraz Uczelni.

Dla potwierdzenia skuteczności działań podejmowanych w ostatnim okresie czasu przez Wydziałowe jednostki doskonalenia jakości kształcenia są dokumenty potwierdzające takie działania. Zespół Oceniający otrzymał do wglądu **zestawienie rekomendacji i efektów prac Wydziałowej Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia w roku akademickim 2014/2015. Ujmuje je tabela A (zob. tab. A). Ilustruje ona określone przez Komisję rekomendacje, przypisuje im adresata i wskazuje na ich efekt. Wszystko odnosi do terminów kolejnych posiedzeń tej Komisji.**

Tabela A Zestawienie rekomendacji i efektów prac WKOJK w roku akademickim 2014/2015

Zestawienie rekomendacji i efektów prac WKOJK w roku akademickim 2014/2015			
Spotkania WKOJK	Rekomendacje WKOJK	Adresat	Efekt
1.10.2014	Weryfikacja przez prowadzących przedmioty w roku akademickim 2014/2015 na wydziale OiZ aktualności efektów kształcenia w kartach przedmiotów oraz ich zgodności z efektami kierunkowymi w Kierunkowych Macierzach Efektów Kształcenia	WKJK	WKJK przygotowała procedurę złożoną Dziekanowi w piśmie z 7.01.2015
	Przyspieszenie tworzenia na Wydziale systemu dokumentującego posiadanie dorobku publikacyjnego przez wszystkich prowadzących na wydziale zajęcia nauczycieli akademickich	WKJK	Podjęcie przez WOiZ bliższej współpracy z PBN; obecnie PŁ uzupełnia i integruje z PBN bazy danych
29.10.2014	Ocena kontroli jakości prac dyplomowych oraz monitoring realizowanych na wydziale hospitacji i ankietyzacji;	WKOJK	Raport składany, co roku Dziekanowi WOiZ po zakończeniu roku akademickiego- najbliższy będzie w październiku 2015, poprzedni złożono Dziekanowi 11.06.2014
	Ocena systemu monitorowania i dokumentowania dorobku naukowego pracowników oraz ocena systemu monitorowania na wydziale realizacji zajęć dydaktycznych;	WKOJK	

	Ocena systemu komunikacji WOiZ z interesariuszami (wewnętrznymi i zewnętrznymi) oraz ocena zadowolenia interesariuszy ze współpracy z WOiZ;	WKOJK	
	Ocena stopnia przygotowania Wydziału OiZ do kształcenia na odległość oraz ocena zaangażowania pracowniczego w sprawę Wydziału	WKOJK	
	Ogólny monitoring jakości kształcenia, koordynacja prac oraz raportowanie wyników prac WKOJK na zewnątrz.	WKOJK	
3.12.2014	Przypisanie ocenianym przez interesariuszy zewnętrznych (pracodawców) w toku rozliczenia Praktyk Studenckich kompetencjom studentów (czyli technicznym, interpersonalnym, zespołowym, diagnostyczno-analitycznym, organizacyjno-zarządczym, językowym oraz informatycznym) przedmioty odpowiedzialne za ich doskonalenie na poszczególnych kierunkach studiów, a następnie poddanie monitoringowi w celu zainicjowania mechanizmów rozwój kompetencji najniżej ocenianych	WKD	Udostępnienie WKD przez WKOJK informacji o procesie badania opinii pracodawców odnośnie kompetencji studentów WOiZ w ramach Systemu Zarządzania Praktykami; monitoring i interwencja WKD w Studium Języków Obcych w zakresie podnoszenia kompetencji językowych na WOiZ
		WKOJK	Wnioski z procesu ankietyzacji i hospitacji za semestr zimowy roku akademickiego 2013/2014
	Przyspieszenie prac nad wdrożeniem narzędzia identyfikującego opinie pracowników o realizowanym na wydziale procesie kształcenia	WKOJK WKJK	Stworzenie przez WKOJK narzędzia identyfikacji opinii interesariuszy wewnętrznych o warunkach realizacji procesu kształcenia na WOiZ; przeprowadzenie badań opinii przez WKJK; wnioski i rekomendacje WKOJK z wyników badań pracowników - raport złożony do Dziekana 18.06.2015
14.01.2015	Skonstruowanie narzędzia identyfikującego opinie pracowników o realizowanym na wydziale procesie kształcenia	WKOJK	Stworzenie przez WKOJK narzędzia identyfikacji opinii interesariuszy wewnętrznych o warunkach realizacji procesu kształcenia na WOiZ;
18.02. 2015			Raport z prac WKOJK za rok 2014 dla Uczelnianej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia; przesłany do Uczelnianej Komisji Oceny Jakości Kształcenia oraz Dziekana WOiZ 4.03.2015
	Wybór narzędzia badania opinii interesariuszy wewnętrznych WOiZ	WKOJK	Wybór jako narzędzia badania opinii interesariuszy wewnętrznych Wydziału OiZ metody CSI (Customer Satisfaction Index)- marzec 2015
11.03.2015	Ustalenie listy pytań do narzędzia badania opinii interesariuszy WOiZ	WKOJK	Ustalenie wstępnej listy pytań i kształtu narzędzia badania opinii interesariuszy WOiZ kwiecień 2015
15.04.2015	Wyróżnienie osób, które w ocenach studentów we	Dziekan	Raport wyników ocen

	wszystkich punktach oceny uzyskały noty wyższe niż średnia (12 osób); zarekomendowanie do hospitacji w kolejnym semestrze osób, które zyskały wszystkie noty poniżej średniej Wydziału OiZ (7 osób)	WOiZ	ankietyzacji pracowników WOIZ za rok akademicki 2013/2014- przesłany do Dziekana 29.04.2015. Sprawa wyróżnień i hospitacji w procesie rozpatrywania przez Dziekana
	Działania mające na celu zwiększenie aktywności studentów w zakresie wypełniania ankiet dydaktycznych (np. zmiana statusu działań ankietyzacyjnych z działań dobrowolnych na obowiązkowe dla studentów)	Dziekan WOiZ	Sprawa w procesie rozpatrywania przez Dziekana
13.05.2015	Przeprowadzenie w trybie pilnym badania pracowników przy wykorzystaniu skonstruowanego w ramach prac WKOJK Kwestionariusza Badawczego	WKJK	Przeprowadzenie przez WKJK badań opinii pracowników w na początku czerwca 2015
	Badanie losów absolwentów WOIZ dla celów Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia	WKOJK	Raport pt. Wnioski i rekomendacje z badań losów absolwentów WOIZ PŁ 2013/2014 złożony do Dziekana 18.06.2015
17.06.2015	Wnioski i rekomendacje z wyników badań opinii pracowników o warunkach realizacji procesów kształcenia na WOiZ	WKOJK	Raport „Podsumowanie wyników badania zadowolenia pracowników Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej- rok akademicki 2014/2015” – złożony do Dziekana 18.06.2015

Dokonując oceny skuteczności WSZJK na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki, w tym jego przydatności w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu oraz doskonaleniu programu kształcenia na prowadzonym kierunku studiów *zarządzanie*, w świetle zawartych w tabeli A informacji należy stwierdzić, że przedstawione w niej rekomendacje potwierdzają pozytywną ocenę tego kryterium cząstkowego.

Jednocześnie dokonując całościowego oglądu jakości kształcenia na tym kierunku studiów, w toku pracy Zespołu Oceniający PKA zidentyfikowano pewne jego niesprawności dotyczące innych kryteriów oceny jakości kształcenia. Są one potwierdzeniem konieczności dalszego rozwoju WSZJK i podniesienia, na wyższy poziom, jego skuteczności.

Z informacji udostępnionych przez Uczelnię oraz Wydział wynika, że w sposób ciągły i systematyczny oceniają one jakość oraz dostępność informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia. Pozyskane dane i ich analiza dowodzi, że zakres informacji składających się na ten system upowszechniania informacji uznać można za jednolity.

Informacje związanych z ofertą kształcenia, która adresowana jest do studentów oraz kandydatów na studia, pozyskiwane są w oparciu o analizę szerokiego spektrum instrumentów zbierania informacji. Za takie uznać można mechanizmy pozwalające na identyfikację informacji zawartych w informatorze Uczelni czy stronie internetowej, ale również uzyskane z Dziekanatu i Biura Karier.

Formalna i realna ocena systemu upowszechniania informacji, upoważnia do stwierdzenia, że rozwiązanie ustalone w wyniku oceny jakości kształcenia na Wydziale Organizacji i Zarządzania jest rozwiązaniem typowym dla większości szkół wyższych Polsce. Politechnika Łódzka i Wydział Organizacji i Zarządzania są, pod tym względem, typowymi podmiotami tego sektora.

Reasumując powyższe ustalenie można stwierdzić, że na Wydziale Organizacji i Zarządzania funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Jego

budowa i funkcjonowanie powinno być dalej doskonalone tak, aby skuteczność jego stosowania nieustannie rosła.

8.2).

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest identyfikowany. Biorą oni czynny udział w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Politechnice i na Wydziale.

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, będącymi przedstawicielami podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni, w tym szczególnie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, jednostek administracji rządowej i samorządowej, podmiotów sektora finansowego układa się dobrze. Udostępnione do wyglądu Zespołu Oceniającego protokoły spotkań z interesariuszami zewnętrznymi, które zorganizowano w następujących terminach: 20.11.2014, 26.11.2014, 21.01.2015, 04.03.2015, 29.04.2015 oraz 20.05.2015 oraz ich tematyka potwierdzają merytoryczne dyskusje nad problemami podnoszonymi przez interesariuszy zewnętrznych. Dotyczyły one szerokiego zakresu spraw związanych z zapewnieniem jakości kształcenia.

Innymi sposobami uczestniczenia interesariuszy zewnętrznych były niesformalizowane konsultacje przeprowadzane w środowisku pracodawców z regionu łódzkiego, zwłaszcza firm, z którymi Wydział prowadzi wieloletnią współpracę związaną z realizacją wspólnych projektów. Koncentrowały się one wokół zagadnień związanych z doskonaleniem merytorycznych treści, metod i form prowadzenia zajęć na kierunku *zarządzanie* oraz osiągnięcia deklarowanych kompetencji zwłaszcza w zakresie umiejętności w toku praktyk studenckich.

Władze Wydziału dla potwierdzenia udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia przedstawiły działania, które z inicjatywy tej grupy interesariuszy podjęto w ostatnim czasie. Dotyczyły one:

- Systemu zarządzania praktykami i jego wpływu kształcenie.
Na wniosek Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia wykonano ankietę skierowaną do firm przyjmujących studentów na praktyki, by określiły poziom kompetencji studentów w różnych zakresach. Ankiety zebrano i dokonano analizy wyników. Wnioski przekazano do Komisji ds. Jakości Kształcenia. Komisja ta zidentyfikowała największe braki u studentów. Dotyczyły one w znajomości języków obcych. Podjęto rozmowy z Centrum Języków Obcych, by zwiększyć efektywność nauki języków obcych. Propozycję działań przekazano do Komisji ds. Dydaktyki. Badanie zostanie w kolejnym roku powtórzone, a wyniki zostaną porównane do poprzednich.
- Programu diamentowa praktyka.
Zgodnie z sugestiami pracodawców przyjmujących studentów na praktyki, stworzono specjalną propozycję dla najzdolniejszych i najambitniejszych studentów. Z przedsiębiorcami, w ramach specjalnych spotkań, wypracowano regulamin praktyki, ustalono kryteria, które muszą spełnić studenci, którzy chcą w niej brać udział, określono specjalne warunki praktyk. Studenci mają szansę zapoznać się z ofertą praktyk na specjalnych organizowanych przez Wydział spotkaniach z firmami. Odbyte praktyki będą podlegały ocenie poprzez ankietyzacji stopnia zadowolenia obu stron. Będzie to podstawą ich dalszego doskonalenia i rozwoju.
- Podjęcia prac nad utworzeniem Rady Biznesu opiniującej programy kształcenia.
Wykorzystując bogate wsparcie Wydziału ze strony interesariuszy zewnętrznych, planowane jest utworzenie we wrześniu 2015 roku Rady Biznesu. Rada będzie uczestniczyła w ocenianiu koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie* i wskazywała kierunki jej doskonalenia.

Z powyżej analizy wynika, że współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie budowy kultury jakości kształcenia można ocenić pozytywnie. Jest ona satysfakcjonująca, jeśli chodzi o ich zakres i różnorodność. Stopień sformalizowania uznać należy właściwy, choć troską

władz Wydziału powinno być nadanie tej współpracy cech jeszcze większej systematyczności i kompleksowości.

Udział interesariuszy wewnętrznych, przede wszystkim studentów, przejawia się udziałem przedstawicieli Samorządu Studenckiego w obradach ciał kolegialnych Uczelni z prawem głosu.

Studenci uczestniczą również w procesie zapewniania jakości kształcenia i budowy kultury jakości kształcenia poprzez wyrażanie swych opinii wypełniając ankiety. Także włączają się aktywnie w przedsięwzięcia, których źródłem są bieżące problemy Wydziału.

Dla udokumentowania aktywnej postawy studentów, jako interesariuszy wewnętrznych, władze Wydziału udostępniły Zespołowi Oceniającemu informacje opisujące ich aktywność w procesie poprawy jakości kształcenia.

Działania podjęte z inicjatywy studentów, jako interesariuszy wewnętrznych, dotyczyły, między innymi, następujących spraw:

- Likwidacja kolejek do dziekanatu.

Studenci zgłaszali do Dziekana Wydziału problemy związane z długimi kolejkami do dziekanatu. Dziekan ogłosił konkurs na pomysł mający ułatwić obsługę. Jeden ze studentów wymyślił łatwy i skuteczny sposób komunikowania się ze studentami. Polegał on na przekazywaniu studentom informacji, która z Pań obsługujących studentów jest w danym momencie zajęta, a która może obsługiwać oczekujących. Od tego momentu kolejki zmniejszyły się, skarg ze strony studentów praktycznie już nie ma.

- Ułatwienie i uporządkowanie systemu dyplomowania.

Studenci i promotorzy prac dyplomowych sygnalizowali problemy z zebraniem wszystkich wymaganych dokumentów składanych przed obroną pracy dyplomowej. Dziekani przygotowali, we współpracy z Komisją ds. Dydaktyki, taką listę wymaganych dokumentów w formie ułatwiającej sprawdzenie jej kompletności. Problemy z przygotowywaniem dokumentacji skończyły się.

- Stworzenie nowej strony internetowej.

Zgodnie z sugestiami pracowników Wydziału i studentów rozpoczęto prace nad zmianą Wydziałowej strony internetowej – jej zawartości i układu tematycznego. W pracach aktywny udział biorą Dziekani i studenci, tak by nowy układ strony był jasny i atrakcyjny dla wszystkich interesariuszy zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych.

Oceniając udział przedstawicieli studentów jako interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia trzeba podkreślić, że nie ma on tylko formalnego charakteru. Przedstawiciele studenccy aktywnie uczestniczą w obradach poszczególnych podmiotów ds. jakości kształcenia. Przedstawiają również swoje propozycje dotyczące poszczególnych rozwiązań mających wpływ na jakość kształcenia. Potwierdza to tych kilka propozycji zmian przedstawionych wyżej.

Pracownicy Wydziału jako Interesariusze wewnętrzni biorą również udział w procesie zapewnienia jakości kształcenia i budowy kultury jakości kształcenia. Przejawia się to w pracach większości podmiotów wskazanych w strukturze zarządzania kierunkiem *zarządzanie*, których działalność jest ukierunkowana na analizę, ocenę i doskonalenie jakości kształcenia.

Władze Wydziału Organizacji i *Zarządzanie* przedstawiły członkom Zespołu Oceniającego wykaz działań, których inicjatorem była ta grupa interesariuszy wewnętrznych. Dotyczyły one następujących spraw:

- Założenia książki zgłaszanie usterek sprzętów w audytoriach.

Na wnioski płynące od pracowników Wydziału zwrócono baczniejszą uwagę na stan sprzętu w audytoriach. W celu monitorowania i szybkiego reagowania na wszelkie niesprawności sprzętu, założono książkę służącą do zgłaszania usterek, która jest dostępna w miejscu pobierania i oddawania kluczy od audytoriów. Nauczyciele zapisują w niej swoje uwagi i dzięki temu osoby obsługujące sale otrzymują szybko informacje, co należy naprawić. Od momentu założenia takiej książki nie ma uwag, co do stanu technicznego sprzętu służącego do prowadzenia zajęć.

- Założenie książki podpisów pobrania kluczy.

- Poprawa wyposażenia audytoriów w sprzęt multimedialny.
Zgodnie z uwagami pracowników zgłaszanymi do Kolegium Dziekańskiego, przeprowadzono rozmowy z pracownikami prowadzącymi zajęcia w konkretnych salach, co do potrzeby wskazania niezbędnego sprzętu multimedialnego i jego umiejscowienia. Sprzęt zakupiono i zamontowano. W kolejnych badaniach satysfakcji pracowników będzie kontrolowany poziom ich zadowolenia w tym obszarze.
- Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników w zakresie modyfikowania kart przedmiotów.
W momencie wprowadzania nowych kart przedmiotów ujmujących efekty kształcenia i konieczności dokonywania ich modyfikacji, co wiąże się z koniecznością certyfikacji i recertyfikacją punktów ECTS, pojawiły się trudności z poprawnym wykonywaniem procesów certyfikacji i recertyfikacji. Na Wydziale przeprowadzono spotkania ogólne dla wszystkich pracowników objaśniające sposób realizacji tych procesów. Dla chętnych zorganizowano także szkolenia wewnętrzne.
- Uporządkowanie procedury składania wniosków o uruchomienie studiów podyplomowych.
Analizując zgłaszane przez kierowników studiów podyplomowych uwagi związane z procedurą składania wniosków o uruchomienie studiów podyplomowych, Komisja ds. Dydaktyki stworzyła wytyczne opisujące szczegółowo sposób wypełniania wniosku, wraz ze wskazaniem miejsc newralgicznych i technik ich uzupełnienia. Stworzono procedurę przyjmowania i akceptowania wniosku. Procedura ta została zatwierdzona przez Komisję ds. Dydaktyki oraz Radę Wydziału i rozpowszechniona wśród pracowników. Jej opracowanie pracownicy Wydziału zaopiniowali bardzo pozytywnie)
- Przeprowadzenie badania motywacji pracowników oraz wskazanie wytycznych do działań doskonalących
Na wniosek pracowników Kolegium Dziekańskie przeprowadziło badania motywacji pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału. Badanie było wykonane za pomocą platformy WIKAMP. Wyniki posłużą budowaniu strategii rozwoju karier pracowników Wydziału.
- Przeprowadzenie badań zadowolenia pracowników oraz wskazanie wytycznych do działań doskonalących
Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, biorąc pod uwagę sygnały płynące od pracowników, przeprowadziła badania wśród pracowników mające określić stopień zadowolenia pracowników z różnych aspektów pracy na Wydziale. Wnioski zostaną opracowane i zostanie stworzona rekomendacja dla Kolegium Dziekańskiego. Badanie ma być przeprowadzane cyklicznie, by zdiagnozować efekty podjętych działań.
- Dokonanie wymiany sprzętu komputerowego w pracowniach komputerowych.
Reagując na uwagi pracowników i studentów dotyczące jakości pracy w laboratoriach komputerowych, na Wydziale, co 3 lata dokonuje się wymiany sprzętu komputerowego.
- Dokonanie wymian rzutników multimedialnych na rzutniki LED.
Analizując uwagi pracowników prowadzących zajęcia w salach dydaktycznych, Kolegium Dziekańskie podjęło decyzję o wymianie rzutników multimedialnych na rzutniki LED, które mają dłuższy cykl życia i wyższą jakość pracy.

Przedstawiona wyżej obszerna lista odzwierciedlająca zaangażowanie pracowników Wydziału w proces budowy kultury jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie*, potwierdza zakres pojętych w wyniku tych inicjatyw działań. Obrazuje ona także umiejętność współdziałania tej grupy interesariuszy wewnętrznych z pozostałymi interesariuszami, ale również dokumentuje dobrą współpracę z władzami Wydziału i Wydziałowymi komisjami jakości kształcenia.

W świetle powyższych ustaleń można zauważyć, że skuteczność budowy kultury jakości kształcenia przez pracowników jako interesariuszy wewnętrznych jest satysfakcjonująca.

Reasumując można stwierdzić, że udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Wydziale organizacji i Zarządzania jest identyfikowany i to na poziomie satysfakcjonującym. Ocena interesariuszy zewnętrznych, w tym nie tylko pracodawców, ma nie tylko charakter formalny, a zidentyfikowane w toku oceny jakości

kształcenia podejmowane przez nich działania należy uznać jako zapewniające w istotnym stopniu dostosowanie efektów kształcenia do aktualnego poziomu wiedzy oraz wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy. Ocena stopnia zaangażowania studentów jakością kształcenia, w tym także rola przedstawicieli studentów w organach kolegialnych Politechniki oraz ich wpływ na jej doskonalenie jest istotna i nie ma tylko charakteru formalnego. Oceniając zaangażowanie pracowników Instytutu w proces budowy kultury jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* należy zauważyć jego różnorodność, szeroki zakres oraz nie często obserwowaną skuteczność.

Przedstawiona Zespołowi Oceniającemu dokumentacja wskazuje na aktywny udział samorządu studenckiego w pracach komisji ds. jakości kształcenia oraz komisji ds. oceny jakości kształcenia.

Na wizytowanym kierunku prowadzona jest wśród studentów ocena nauczycieli akademickich w formie procesu ankietyzacji. Badanie prowadzone jest co semestr z wykorzystaniem ankiet elektronicznych. Do roku akademickiego 2014/2015 studenci wypełniali ankietę dotyczącą kilku, losowo wybranych pracowników, co powodowało sytuację, że student oceniał prowadzących, z którymi nie miał zajęć. Wypełnienie ankiety było obowiązkowe, aby zweryfikować oceny w elektronicznym systemie Uczelni. Stan ten jednak w zgodnej opinii władz Wydziału i przedstawicieli samorządu studenckiego ma ulec zmianie, ze względu na nieskuteczność dotychczasowego narzędzia. Działania w zakresie doskonalenia procesu ankietyzacji ocenia się pozytywnie.

Obecnie prowadzone prace nad nową procedurą ankietyzacji. Studenci mają mieć możliwość oceny wszystkich prowadzących zajęcia. Wątpliwości studentów budzi jednak anonimowość badania. Zaleca się władzom Wydziału działania zmierzające do podniesienia świadomości studentów w zakresie zasad, sposobu i powodów badania.

W ramach dotychczasowego badania nie analizowano wyników ankiet, co ocenia się negatywnie.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność między-narodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+	+	+	+	+
umiejętności	+/-	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego cena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej określił strukturę WSZJK. Jego wewnętrzna budowa daje podstawy do stwierdzenia, że stworzony system umożliwia dokonywanie oceny programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości efektów kształcenia. Wydział prowadził przedsięwzięcia dotyczące oceny efektów kształcenia.

Na Wydziale Organizacji i Zarządzania funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów

kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Jego budowa i funkcjonowanie powinno być dalej doskonalone tak, aby skuteczność jego stosowania nieustannie rosła.

8.2) Udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Wydziale organizacji i Zarządzania jest identyfikowany i to na poziomie satysfakcjonującym. Ocena interesariuszy zewnętrznych, w tym nie tylko pracodawców, ma nie tylko charakter formalny, a zidentyfikowane w toku oceny jakości kształcenia podejmowane przez nich działania należy uznać jako zapewniające w istotnym stopniu dostosowanie efektów kształcenia do aktualnego poziomu wiedzy oraz wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy. Ocena stopnia zaangażowania studentów jakością kształcenia, w tym także rola przedstawicieli studentów w organach kolegialnych Politechniki oraz ich wpływ na jej doskonalenie jest istotna i nie ma tylko charakteru formalnego. Oceniając zaangażowanie pracowników Instytutu w proces budowy kultury jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* należy zauważyć jego różnorodność, szeroki zakres oraz nie często obserwowaną skuteczność.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1	Koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3	Program studiów		X			
4	Zasoby kadrowe		X			
5	Infrastruktura dydaktyczna		X			
6	Prowadzenie badań naukowych		X			
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Kierunek *zarządzanie* ma pełne możliwości rozwoju z uwagi na tradycje kierunku i jego specyfikę związaną z profilem naukowym i dydaktycznym Uczelni oraz dorobkiem naukowym kadry Politechniki Łódzkiej. Kierunek wymaga pogłębionej dyskusji nad tożsamością zachowującą kanon kierunku zarządzanie i dotychczasowe rezultaty dydaktyczne oraz pozycję absolwentów kierunku na rynku pracy. Należy dokonać właściwego przyporządkowania zakładanych efektów kształcenia kierunkowych i przedmiotowych do obszarów kształcenia dziedzin i dyscyplin naukowych. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia dobrze identyfikuje rozwój kierunku jak i słabsze strony procesu dydaktycznego. Wzmocnienia i doskonalenia wymaga proces dyplomowania kierunku. Należy doskonalić proces internacjonalizacji kształcenia który powinien mieć znaczący wpływ na dalszy rozwój kierunku .Dużą szansą dla rozwoju kierunku jest współpraca Uczelni z otoczeniem gospodarczym regionu łódzkiego .

W odpowiedzi na raport Wydział Zarządzania zgodził się z uwagami Zespołu zawartymi w raporcie z wizytacji i zadeklarował ich usunięcie. Ponadto przedstawił Uchwałę Nr 1/218/2015 rady Wydziału z dnia 4 listopada 2015 r., z której wynika, iż Wydział od roku akademickiego 2016/2017 - zgodnie z zaleceniami PKA - nie będzie prowadził rekrutacji na inżynierskie studia I stopnia na kierunku *zarządzanie*. Biorąc powyższe pod uwagę kryterium 2 zostało ocenione jako *w pełni*.

Tabela nr 3 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			

